

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

**MOŽNOSTI UKRYTÍ OBYVATELSTVA V OBCI S ROZŠÍŘENOU
PŮSOBNOSTÍ JESENÍK**

Bakalářská práce

Autor: Tomáš Ptáček

Studijní program: Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání a
ochranu obyvatelstva

Vedoucí práce: prof. Ing. Pavel Otřísal, Ph.D., MBA

Olomouc 2024

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Tomáš Ptáček

Název práce: Možnosti ukrytí obyvatelstva v obci s rozšířenou působností Jeseník

Vedoucí práce: prof. Ing. Pavel Otřísal Ph.D. MBA

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Rok obhajoby: 2024

Abstrakt:

Bakalářská práce se zabývá možnostmi ukrytí obyvatelstva v obci s rozšířenou působností Jeseník. Cílem této práce bylo zjistit současný a historický stav, nejen z hlediska početnosti, ale také vybavenosti. Teoretická část obsahuje rešerši tuzemských zákonů a zdrojů. Ve výzkumné části jsou uvedeny metody, které byly využity při získávání a vyhodnocování výzkumu, který probíhal formou dotazníkového šetření. Tohoto šetření se zúčastnilo 134 respondentů. Výsledky šetření poukazují na problémy ohledně vzdělávání obyvatelstva v rámci ochrany obyvatelstva, a na nedostupnost informací ohledně možností ukrytí obyvatelstva v ORP Jeseník. Za pomoci těchto získaných informací bylo navrženo několik změn, které by mohly vést ke zlepšení možností ukrytí obyvatelstva v obci s rozšířenou působností Jeseník a podnět pro opětovné vzdělávání této problematiky.

Klíčová slova:

Ochrana obyvatelstva, ukrytí obyvatelstva, evakuace, evakuační zavazadlo, prostředky improvizované ochrany, integrovaný záchranný systém, nouzové přežití, stálé úkryty, improvizované úkryty, ORP Jeseník, historický kontext ukrytí obyvatelstva

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author: Tomáš Ptáček

Title: The possibilities of sheltering the population in the municipality with extended scope Jeseník

Supervisor: prof. Ing. Pavel Otřísal Ph.D., MBA

Department: Department of Adapted Physical Activities

Year: 2024

Abstract:

The bachelor's thesis deals with the possibilities of sheltering the population in the municipality with extended scope Jeseník. The aim of this work was to research both the current and historical situation, not only in terms of numbers, but also of facilities. The theoretical section contains a search of domestic laws and sources. It also presents the methods that were used in obtaining and evaluating the research, which took place in the form of a questionnaire survey. The number of respondents taking part in this survey was 134. The results of the investigation point to problems regarding the education of the population as part of the protection of the population, and the unavailability of information regarding the possibilities of hiding the population in municipality with extended scope Jeseník. With the help of this obtained information, several changes are proposed, which could lead to an improvement in the possibilities of hiding the population in the municipality with extended scope Jeseník and incentives for re-education of this issue.

Keywords:

Protection of the population, sheltering the population, evacuation, evacuation baggage, means of improvised protection, integrated rescue system, emergency survival, permanent shelters, improvised shelters, district Jeseník, historical context of sheltering the population, municipality with extended scope Jeseník

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracoval samostatně pod vedením prof. Ing. Pavla Otřísala, Ph.D., MBA, uvedl jsem všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval jsem zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 15. března 2024

.....

Děkuji prof. Ing. Pavlu Otřísalovi, Ph.D., MBA za cenné rady a profesionální vedení při zpracovávání této bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat por. Ing. Matějovi Stýskalovi za věcné rady a informace ohledně zpracovávané problematiky. Nakonec bych chtěl poděkovat svým rodičům za informace, týkající se historie vzdělávání obyvatelstva a mé sestře za rady a podporu při psaní této práce.

OBSAH

Obsah	7
Seznam zkratek	9
1 Úvod	10
2 Přehled poznatků	12
2.1 Hrozby současného světa vztažené k ČR	12
2.2 Integrovaný záchranný systém	12
2.2.1 Složky Integrovaného záchranného systému	13
2.2.2 Pojmy spojené s Integrovaným záchranným systémem	14
2.2.3 Úkoly Integrovaného záchranného systému v rámci ochrany obyvatelstva.....	14
2.2.4 Systém varování obyvatelstva v případě potřeby ukrytí.....	14
2.3 Ochrana obyvatelstva	15
2.3.1 Koncepce ochrany obyvatelstva.....	16
2.3.2 Evakuace.....	17
2.3.3 Evakuační zavazadlo	19
2.3.4 Ukrytí obyvatelstva.....	21
2.4 Úkryty	21
2.4.1 Stálé úkryty.....	22
2.4.2 Vybavenost stálých úkrytů v ČR	24
2.4.3 Improvizované úkryty.....	27
2.4.4 Početní stav úkrytů v ČR.....	29
2.5 Ukrytí obyvatelstva v obci s rozšířenou působností Jeseník.....	32
2.5.1 Historie ukrytí obyvatelstva v obci s rozšířenou působností Jeseník	32
2.5.2 Současný stav možností ukrytí obyvatelstva v obci s rozšířenou působností Jeseník.....	33
3 Cíle.....	35
4 Metodika	36
4.1 Výzkumný soubor	36
4.2 Metody sběru dat	36

4.3	Statistické zpracování dat	37
5	Výsledky	38
6	Návrhy a opatření vedoucí k nápravě současného stavu	64
6.1	Návrhy a opatření spadající do oblasti ochrany obyvatelstva	64
6.2	Návrhy a opatření spadající do oblasti vzdělávání v ochraně obyvatelstva	65
7	Závěry	66
8	Souhrn	67
9	Summary	68
10	Referenční seznam	69
10.1	SEZNAM OBRÁZKŮ	71
10.2	SEZNAM TABULEK	72
10.3	CITACE OBRÁZKŮ	72
10.4	CITACE TABULEK	73
11	Přílohy	74
11.1	Vyjádření etické komise	74
11.2	Dotazníkové šetření	75

SEZNAM ZKRATEK

ČR – Česká republika

HZS – Hasičský záchranný sbor

IZS – Integrovaný záchranný systém

JSVV – Jednotný systém varování a vyrozumění

PČR – Policie České republiky

ZZS – Zdravotnická záchranná služba

MÚ – Mimořádná událost

KS – krizová situace

IÚ – Improvizovaný úkryt

NL – Nebezpečná látka

MV – Ministerstvo vnitra

MV GŘ HZS – Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru

KOPIS – Krajské operační a informační středisko

JPO – Jednotky požární ochrany

OPIS – Operační a informační středisko

ES – Evropská směrnice

VněHP – Vnější havarijní plán

ZHN – zbraně hromadného ničení

CO – civilní ochrana

SÚ – stálý úkryt

NATO – Severoatlantická aliance

1 ÚVOD

V současné době se potýkáme celosvětově s řadou hrozeb, které mohou ohrozit životy, zdraví, majetek osob a životní prostředí. Jedná se o hrozby přírodního charakteru jako jsou povodně, zemětřesení, tornáda a další. Naše životy neohrožují pouze přírodní katastrofy. Může se jednat také o válečné konflikty a teroristické útoky. V těchto situacích je otázka potřeby ochrany obyvatelstva a jeho ukrytí stále aktuálnější. Válečný konflikt, který vypukl na Ukrajině v roce 2022 poukázal na značné nedostatky v zabezpečení ukrytí obyvatelstva na území ČR. V období studené války bylo umožněno ukrytí obyvatelstva prakticky na celém území ČR. Po sametové revoluci v roce 1989, kdy byla snaha změnit nebo úplně zničit vše, co bylo vybudováno za předchozího režimu, vznikla situace, která není schopna reagovat na některé typy hrozeb, které jsou spojeny s potřebou ukrytí obyvatelstva.

ORP Jeseník se nachází v krásném prostředí Jeseníků, a je domovem pro několik desítek tisíc obyvatel. Geografická poloha tohoto ORP představuje výzvy v oblasti plánování a realizace úkrytů pro obyvatelstvo. Toto ORP je také často spojováno s lázeňskou péčí a lyžařskými středisky, což může představovat značné komplikace z hlediska zabezpečení kapacit pro ukrytí obyvatelstva.

První část práce je věnována teoretickému popisu současného poznání studovaného problému se zaměřením na problematiku ukrytí obyvatelstva. Tato část poskytuje také přehled dostupných informací, specifikaci a analýzu řešené problematiky. Dále se zabývá historií a vývojem možností ukrytí obyvatelstva v daném ORP, a to v širším kontextu ČR.

Výzkumná část práce je zaměřena na zjištění aktuální situace na území ORP Jeseník v oblasti ukrytí obyvatelstva a získání dat o povědomí obyvatelstva o této problematice. Na základě dat získaných ze sociologického dotazníku je zpracována analýza a návrhová část.

Doufám, že výsledky práce přiblíží tuto problematiku i lidem, kteří nejsou v oblasti ochrany a ukrytí obyvatelstva nijak spojeni. Práce je určena, jak pro pracovníky v oblasti civilní ochrany, tak pro veřejné správce a rozhodovatele, kteří se podílejí na krizovém řízení a realizaci ochrany obyvatelstva. Tato práce by měla sloužit jako zdroj informací a inspirací pro další výzkum a praxi v oblasti civilní ochrany a krizového managementu na úrovni ORP Jeseník.

Toto téma jsem si vybral na základě skutečnosti, že jsem již v době studia oboru ochrana obyvatelstva uvažoval o aktivní profesionální službě u Hasičského záchranného sboru (HZS) ČR. Postupem času jsem zjistil, že zákony a vyhlášky, které se týkají ochrany obyvatelstva jsou v některých svých ustanoveních v současné době nevyhovující pro potřeby ukrytí obyvatelstva,

a bude nutná jejich revize. K tomu, aby takto mohlo být učiněno, je nutné získat relevantní data, na jejichž základě bude možné otevřít relevantní diskusi, jak na úrovni ORP Jeseník, tak na úrovni HZS ČR.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Hrozby současného světa vztažené k ČR

V dnešní době je na světě v trvání hned několik válečných konfliktů, kvůli kterým je obyvatelstvo v ČR znepokojené, a do značné míry nejisté z hlediska dalšího vývoje jeho vlastní bezpečnosti. Na první místo se v současné době řadí válka na Ukrajině, která je k ČR velmi blízko. V této válce bojuje mezi sebou Ukrajina a Ruská federace. Tento válečný konflikt je právě hrozbou, která v případě zapojení dalších států do této války může ve svých důsledcích požadovat ukrytí obyvatelstva a nouzové přežití.

(Řehka, 2023) uvedl, že: „*Eskalační potenciál ve světě roste. Je mou povinností říkat fakta, i když jsou nepříjemná, a budu to dělat dál. Konflikty, strategické šoky a překvapení se opakují s železnou pravidelností. Nelze spoléhat na věčný mír.*“

Podle Řehky (2023) je další významnou hrozbou pro Severoatlantickou alianci (dále jen NATO) mezinárodní terorismus. K tomu uvedl, že: „*Mezinárodní terorismus dál ohrožuje naši civilizaci a vedle Ruska je to nejvýznamnější hrozba pro celé NATO. Teroristé před několika týdny zavraždili stovky civilistů a odvedli desítky lidí včetně dětí. Vedle velké války zůstává terorismus pořád hrozbou, na kterou se musíme připravovat*“

Jako další hrozby můžeme brát i jiné případy než válečné konflikty. Například jaderná energie. I když technologie je v dnešní době v rámci výroby elektřiny pomocí jaderných elektráren na špičkové úrovni, není nikde zaručeno, že se znovu nemůže opakovat katastrofa, která se stala 26. dubna 1986 v ukrajinské jaderné elektrárně v Černobylu.

V současné době na území ČR hrozí mimo jiné nebezpečí, která mohou vzniknout v důsledku přírodních živlů jako jsou povodně, sucha, silný vítr, tornádo. Hrozí, ale také technologické hrozby jako jsou již zmíněné jaderné, dále ropné a chemické havárie. Počet hrozeb s technologickým posunem vpřed stále roste, ale jak již bylo zmíněno, tak lidstvo čelí hrozbám nejen zapříčiněným lidským působením, ale také přírodním katastrofám.

2.2 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém (IZS) je systém, který vznikl v roce 2001 jakožto systém spolupráce a koordinace složek, který svým fungováním přispívá k záchraně osob, majetku a životního prostředí. Jeho činnosti a vztahy v rámci něj vymezuje zákon č. 239/2000 Sb.,

o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů v platném znění. V tomto zákonu jsou stanoveny základní pojmy, složky IZS a jejich působnost.

Tento systém vznikl jako každodenní potřeba spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí.

„Samotný pojem integrovaný záchranný systém je nutno chápat jako koordinovaný postup jeho složek při provádění záchranných a likvidačních prací“ (Vilášek et al., 2014).

2.2.1 Složky Integrovaného záchranného systému

IZS se dělí na základní a ostatní složky

Mezi **základní složky** řadíme:

- Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR),
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (JPO),
- poskytovatele zdravotnické záchranné služby (ZZS),
- Policii České republiky (PČR).

Do **ostatních složek** IZS se řadí:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

(Zákon 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému)

Základní složky jsou schopny rychle a nepřetržitě zasahovat v místě události a mají působnost na celém území ČR, které je pokryto celoplošně. Podle typu a povahy havárie se na místo události povolávají ostatní složky IZS, které zajišťují likvidaci v rámci obecně závazných předpisů. (*Modul – G: integrovaný záchranný systém a požární ochrana, 2020*).

2.2.2 Pojmy spojené s Integrovaným záchranným systémem

V rámci IZS se denně setkáváme se spoustou pojmů jako jsou:

- Mimořádná událost – škodlivé působení sil a jevů, které jsou vyvolány člověkem a jeho činnostmi, přírodními vlivy a haváriemi, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí. Jako své důsledky vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací (*Modul – G: integrovaný záchranný systém a požární ochrana, 2020*).
- Krizová situace – „je mimořádnou událostí podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.“ (HZS ČR, 2024).

2.2.3 Úkoly Integrovaného záchranného systému v rámci ochrany obyvatelstva

Podle modulu G – integrovaný záchranný systém a požární ochrana (2020), zastává IZS v rámci ochrany obyvatelstva velmi důležitou a nepostradatelnou roli. V zákoně č. 239/2000 Sb., o IZS je předepsáno spojení záchranných a likvidačních prací s prací v rámci ochrany obyvatelstva. Na základě tohoto propojení pracují sbory profesionálních i dobrovolných hasičů, jakožto nejpočetnější výkonná složka IZS na specializovaných činnostech týkajících se ochrany obyvatelstva. Jedná se zejména o činnosti varování obyvatelstva, evakuace a dekontaminace.

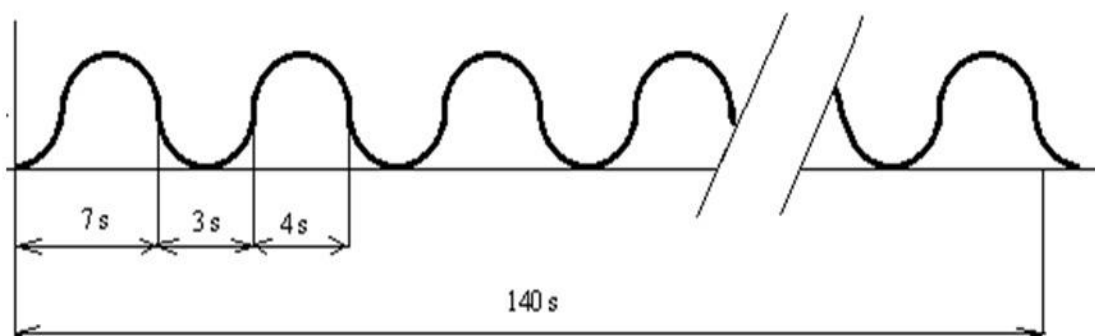
2.2.4 Systém varování obyvatelstva v případě potřeby ukrytí

V České republice má v gesci systém varování obyvatelstva HZS ČR. Toto varování probíhá za použití jednotného systému varování a vyrozumění (JSVV). Tento systém je celorepubliková síť prvků, budovaná v ČR od roku 1991, jako jsou především poplachové sirény a místní informační systémy (HZS ČR, 2022).

V případě hrozby nebo vzniku mimořádné události je obyvatelstvo v ČR varováno prostřednictvím varovného signálu „všeobecná výstraha“. Tato výstraha je vyhlášovaná pomocí kolísavého tónu sirény po dobu 140 vteřin a může zaznít až třikrát po sobě v cca tříminutových intervalech. V dnešní době se ve městech nacházejí elektronické sirény v rozhlasech, které po zaznění tohoto signálu sdělí obyvatelstvu prvotní údaje o charakteru hrozícího nebezpečí. (HZS ČR, 2022).

Obrázek č.1

Všeobecná výstraha

Poznámka. (HZS ČR, 2022)

Obyvatelstvu následně mohou být sděleny podrobnější informace o tom, co se stalo, a jak se v takovémto případě chovat. Při varování obyvatelstva má právo HZS ČR vstoupit do hromadných sdělovacích prostředků a informovat tak obyvatelstvo ČR prostřednictvím televize a rozhlasu. V případě závažné mimořádné události může HZS ČR informovat obyvatelstvo pomocí rozeslání SMS zpráv (HZS ČR, 2022).

V případě vyhlášení této výstraha je důležité, aby lidé napanikařili. Je naprosto nezbytné vyhledat úkryt v nejbližší budově. Dále se musí uzavřít a utěsnit dveře i okna, čímž se snižuje riziko proniknutí nebezpečných látek (NL) do místnosti. Nutné je zapnout si rádio nebo televizi například na kanálech ČT1 a ČT24 nebo ČRo1, kde budou informace, co se stalo, a proč byla tato výstraha vyhlášena. Dále se lidé dozví, jak se chovat a postupovat v této situaci. V případě evakuace je potřebné dodržovat pokyny, které budou nařízeny. (Učitelství noviny, 2021).

2.3 Ochrana obyvatelstva

„Ochrana obyvatelstva představuje plnění úkolů v oblasti plánování, organizování a výkonu činností za účelem předcházení vzniku, zajištění připravenosti na mimořádné události a krizové stavy a jejich řešení; ochranou obyvatelstva je dále plnění úkolů civilní obrany. Jedná se tedy o plnění úkolů v souvislosti s ochranou života, zdraví, majetku a životního prostředí při mimořádných událostech a krizových situacích jak nevojenského, tak vojenského charakteru“ (Generální ředitelství HZS ČR, 2013).

Základním dokumentem, který řeší ochranu obyvatelstva, je vyhláška č. 380/2001 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Tato vyhláška se zabývá výhradně oblastí

ochrany obyvatelstva a problematikou budování zařízení civilní ochrany, JSVV, zajištění evakuace, informování právnických a fyzických osob, kolektivní a individuální ochranu a poskytování tísňových informací (Vilášek et al., 2014).

2.3.1 Koncepce ochrany obyvatelstva

V modulu A; C; I, 2021 se uvádí že, v ČR je problematika ochrany obyvatelstva obsažena v právních předpisech (zákony, nařízení vlády a vyhlášky) a v dokumentech, které nemají legislativní charakter (koncepce). Konceptí se rozumí podrobný popis a rozpracování struktury systému ochrany obyvatelstva, se stanovením detailních úkolů a termínů pro jejich splnění.

Koncepce ochrany obyvatelstva je tedy základní strategický plánovací dokument. Pro jeho zpracování je výchozím podkladem *Bezpečnostní strategie ČR*, ve které se nachází identifikované bezpečnostní hrozby a zájmy ČR. Za cíl si klade rozpracovat a uchopit vize a úkoly nastavené v základních strategických dokumentech, implementovat je a realizovat je v praxi (*Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I, 2021*).

V ČR je povinnost zpracovat koncepci zakotvena v zákonu č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a je v gesci MV-GŘ HZS ČR. Jelikož je tato problematika velmi obsáhlá, je nežádoucí a nemožné, aby se na zpracovávání koncepce podílelo pouze ministerstvo vnitra. Součinnost s dalšími orgány veřejné správy je tedy nezbytná. Výsledkem je poté provázaný dokument řešící problematiku ochrany obyvatelstva komplexně, v celé její šíři. Tuto koncepci následně projednává a schvaluje vláda ČR (*Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I, 2021*).

V koncepci ochrany obyvatelstva (2020) je uvedeno: „*Smyslem zpracování této Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030 je vytvoření podmínek pro bezpečný život všech občanů při respektování možností a schopností České republiky. Koncepce představuje nový pohled na ochranu obyvatelstva. Ochrana obyvatelstva už není vnímána pouze v mezích vytýčených definicí v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ale reflektuje probíhající nebo předpokládané vývojové trendy a akceptuje možnost vzniku neočekávaných událostí s významnými dopady na společnost. Na ochranu obyvatelstva je nahlíženo širším pohledem a je chápána jako systém prevence, připravenosti a odezvy vůči mimořádným událostem a krizovým situacím, jehož cílem je ochrana životů, zdraví, majetku a životního prostředí. Aktéry jsou orgány státní správy, územní samosprávy, právnické a podnikající fyzické osoby, ale také samotní občané“.*

2.3.2 Evakuace

Evakuací obyvatelstva se zabývá zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Konkrétní opatření v této oblasti řeší vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS (*Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I, 2021*).

Jedním ze základních prostředků ochrany obyvatelstva je evakuace. Zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených MU do míst, která zajišťují pro evakuované osoby náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění (Vyhláška MV č. 380/2002 Sb.)

V modulu A; C; I, 2021 je uvedeno, že se evakuace nevztahuje na osoby, které se podílí na záchranných pracích, řízení evakuace či osoby vykonávající jinou neodkladnou činnost. Přednostně se plánuje pro vybrané skupiny obyvatelstva. Naopak se evakuace vztahuje na všechny osoby v místech dotčených mimořádnou událostí.

Druhy evakuace:

„Evakuace je jedním z neúčinnějších a nejrozšířenějších opatření, která se používají při ochraně obyvatelstva před případnými následky hrozících nebo vzniklých mimořádných událostech nebo krizových situacích. Evakuace se provádí na základě předpokladu dlouhodobého či zásadního zhoršení životních podmínek vlivem přírodní katastrofy nebo i průmyslové havárie (radiační, chemické).“ (*Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I, 2021, str.112*).

Evakuaci dělíme dle různých hledisek. Z prvního **rozsahového hlediska** se dělí na:

- **„objektovou** – evakuační opatření pro obyvatelstvo jedné obytné nebo jiné budovy nebo malého počtu obytných budov, administrativních a správních budov, technologických provozů nebo celků.
- **plošnou** – zahrnující evakuační opatření pro obyvatelstvo části urbanistického celku, či celého urbanistického celku nebo se provádí pro větší územní prostor.“ (*Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I, 2021, str.112*).

Jako dalším hlediskem, podle kterého dělíme evakuaci je hledisko podle **doby trvání**:

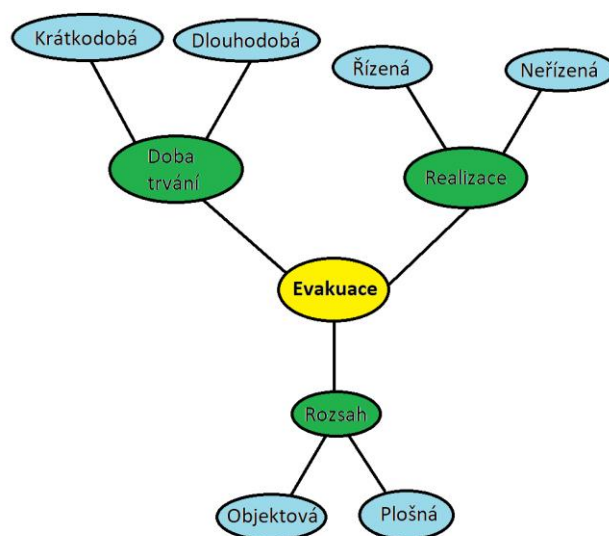
- **krátkodobá** – kdy hrozící MU nebo KS nevyžaduje opuštění domova na dlouho dobu. Pro evakuované obyvatelstvo se v tomto případě nezajišťuje náhradní ubytování. Opatření pro nouzové přežití se provádí v omezeném rozsahu.
- **dlouhodobá** – kdy příčiny MU nebo KS vyžadují dlouhodobý (více než 24 hodin) pobyt mimo místo trvalého pobytu evakuovaného obyvatelstva. Zajišťuje se nouzové ubytování v případě, že postižené obyvatelstvo nemá možnost ubytování u příbuzných, na chatě či chalupě a v potřebném rozsahu se zajišťuje nouzové přežití pro zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva (*Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I, 2021*).

Posledním hlediskem dělení evakuace je **způsob realizace**:

- **řízená** – tento proces řídí a ovlivňují orgány, které jsou odpovědné za evakuaci. Osoby se přemísťují pěšky, pomocí vlastních či určených dopravních prostředků.
- **neřízenou** – kdy při MU nebo KS obyvatelstvo opouští zónu ohrožení o své vůli s cílem zabezpečit si náhradní ubytování vlastní péčí. Orgány odpovědné za evakuaci mají snahu získat a udržet kontrolu nad průběhem takovéto samovolné evakuace a snaží se ji usměrňovat tak, aby v místech ubytování evakuované obyvatelstvo neohrozilo své zdraví a životy (*Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I, 2021*).

Obrázek č.2

Grafické zpracování evakuace

Plánování evakuace

Evakuace má svůj systém plánování, ve kterém je určeno, pro které skupiny obyvatelstva se evakuace bude provádět přednostně. Do těchto skupin se řadí: děti do 15 let věku, osoby umístěné v sociálních zařízeních, pacienti ve zdravotnických zařízeních, osoby zdravotně postižené a jejich doprovod. Plán evakuace obyvatelstva je základním plánovacím dokumentem potřebným v oblasti evakuace. Obsahuje zásady pro provádění evakuace, rozsah evakuačních opatření, její zabezpečení, orgány pro její řízení a způsob vyrozumění a rozdělení odpovědnosti za provedení evakuace (*Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I, 2021*).

V modulu A; C; I, (2021), jsou uvedeny potřeby pro ochranu povrchu těla, očí a dýchacích cest, které zpracovává vnější havarijní plán (VněHP) pro případy závažných havárií. Tento plán obsahuje také možnosti a způsoby použití prostředků improvizované ochrany (PIO). Pro potřeby evakuace se zpracovává takzvaný evakuační plán, který je součástí vnějšího havarijního plánu. Tento plán obsahuje:

- „seznam sil a prostředků, které zabezpečí evakuaci,
- způsob jejich vyrozumění, vybavení, přípravy a povolání,
- počty osob k evakuaci a místa, odkud a kam budou evakuovány,
- počty osob vyžadujících zvláštní péči,
- systém řízení hromadné evakuace a samovolné evakuace,
- popis doporučeného evakuačního zavazadla,
- systém evidence evakuovaných osob,
- evakuační trasy a jejich zabezpečení,
- přehled nouzového ubytování evakuovaných osob a navazující opatření k zajištění nouzového přežití“ (*Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I, 2021, str. 113*).

2.3.3 Evakuační zavazadlo

Je typ přenosné tašky, kufru nebo batohu s věcmi, které jsou nezbytně nutné pro dočasné opuštění domova z důvodu MU nebo KS, která si vyžádala evakuaci obyvatelstva. Věci v tomto zavazadle by měly být zásobou pro člověka v okamžiku evakuace na více než jeden den. Při evakuaci z důvodu úniku nějakého plynu, nahlášení bomby v okolí, nebo jiné nebezpečné látky se dá očekávat návrat během několika hodin, a tak je tedy evakuační zavazadlo zbytečné, je ale lépe, když ho člověk má k dispozici. Platí zásada, že každý člověk

by měl mít pouze jedno zavazadlo (*Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I, 2021*).

V modulu A; C; I, 2021, je uveden obsah evakuačního zavazadla, který můžeme pro snadnější zapamatování rozdělit do několika logických skupin:

- **Jídlo, pití a nádobí.** Do této skupiny řadíme převážně trvanlivé a dobře zabalené potraviny, pitnou vodu (vše na 2-3 dny) v případě, že má evakuovaný domácího mazlíčka, kterého s sebou vezme tak krmivo pro mazlíčka. Dále hrnek, misku, příbor a otvírák na konzervy. V případě nějakého omezení ve stravování z důvodu intolerance například na lepek či laktózu musí evakuovaný občan počítat s tím, že se v místech náhradního ubytování se zajištěním hromadného stravování bude tato speciální strava dostupná jen v omezené míře nebo vůbec.
- **Cennosti a dokumenty.** Zde se řadí zejména osobní dokumenty jako je rodný list, občanský průkaz, cestovní pas a karta zdravotní pojišťovny. Dále jiné důležité dokumenty jako jsou různé pojistné smlouvy, stavební spoření, smlouvy o investicích a akcie. Jako poslední peníze v hotovosti a platební karty.
- **Léky a hygiena** – Součástí každého evakuačního zavazadla by měly být pravidelně užívané léky a zdravotní pomůcky. Doporučené jsou i vitamíny a běžné doplňky stravy. Je potřeba si s sebou vzít také samozřejmě běžné hygienické potřeby v přiměřeném množství (kartáček na zuby + pasta, mýdlo, atd.)
- **Oblečení a vybavení pro přespání** – tato předposlední skupina zahrnuje odpovídající oblečení pro dané roční období, náhradní prádlo a obuv, spací pytel, karimatku a pláštěnku nebo deštník.
- **Přístroje, nástroje a zábava** – v této poslední skupině je důležitým především mobilní telefon a nabíječka. Dále se v evakuačním zavazadle může nacházet FM rádio, které je ale v dnešní době součástí mobilních telefonů v případě použití se sluchátky. Dále bychom neměli zapomenout na svítilnu, zavírací nůž, šití, psací potřeby a dále předměty pro vyplnění volného času – zde se mohou řadit knihy, hračky pro děti a společenské hry.

Je důležité abychom obsah evakuačního zavazadla aktualizovali a přizpůsobovali jej aktuálnímu ročnímu období a potřebám. Neměli bychom zapomenout, že každé takové evakuační zavazadlo se musí opatřit cedulkou se jménem, adresou bydliště a číslem mobilního telefonu majitele. Cedulku se jménem i adresou musí mít i malé děti například v kapse (*Krizové*

řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I, 2021).

2.3.4 Ukrytí obyvatelstva

„Ukrytí obyvatelstva je již dlouhodobě považováno za jedno z hlavních opatření ochrany obyvatelstva“ (Řehák & Pupíková, 2015). V minulosti se ukrytí obyvatelstva zaměřovalo především na ochranu před účinky zbraní hromadného ničení. V současné době se ale spíše jedná o ochranu před negativními účinky spojené s mimořádnými událostmi (MÚ) a krizovými situacemi (KS) nevojenského charakteru, například při úniku NL do ovzduší. Nový návrh systému ukrytí obyvatelstva tak pracuje s aktuální neuspokojivou situací, a reaguje na potřebu zprostředkování ochrany obyvatelstva i při MU a KS nevojenského charakteru. Využívá se zejména v zónách havarijního plánování a prostorech pro shromažďování většího počtu osob. Těmito skutečnostmi je navrhovaný systém ukrytí obyvatelstva rozdělen **z hlediska způsobu realizace na:**

- **provizorní ukrytí** – spočívá ve využití přirozených ochranných vlastností budov, které se dodatečně minimálně upravují. Tato forma není zahrnuta v havarijním plánu kraje.
- **plánované ukrytí** – je zahrnuto do havarijního plánu kraje a pro ukrytí obyvatelstva využívá předem upravené chráněné prostory, improvizované úkryty a zhotovené stále úkryty. Viz. Kapitola 2.4. (Řehák & Pupíková, 2015).

2.4 Úkryty

V současnosti ukrytí obyvatelstva v ČR stále vychází z principů kolektivní ochrany ze 70. a 80. let minulého století. Do úkrytového fondu řadíme stálé tlakově neodolné úkryty (STNÚ) a stálé tlakově odolné úkryty (STOÚ), ochranné systémy podzemních staveb a předem vytipovaná místa pro zřizování IÚ (Řehák & Pupíková, 2015).

„Ukrytím obyvatelstva rozumíme opatření, sloužící k jeho ochraně proti účinkům a následkům velkých provozních havárií a proti účinkům zbraní hromadného ničení. Je zabezpečováno ve vytypovaných prostorech podzemních nebo nadzemních částí budov, dále v jiných vhodných prostorech upravovaných svépomocí obyvatelstva s využitím materiálů

z místních zdrojů na improvizované úkryty a ve stálých úkrytech a ochranných systémech podzemních dopravních staveb“ (Pacinda & Pivovarník, 2010, str. 47).

Dle své kapacity a ochrany se úkryty dělí na:

- **stálý úkryt** je trvalý ochranný prostor v podzemní části staveb nebo samostatně stojící stavby, budující se za účelem investičního způsobu ukrytí obyvatelstva.
- **improvizovaný úkryt** popisují Pacinda a Pivovarník (2010), jako prostor, který se využívá v místech, kde nelze využít pro ochranu obyvatelstva stálé úkryty. Je to vyhovující prostor, který se nachází ve vhodných částech budov. Tento typ úkrytu je spravován pomocí vlastních materiálních a finančních zdrojů fyzických a právnických osob, které je využívají pro ochranu svou a svých zaměstnanců.

2.4.1 Stálé úkryty

„Stálé úkryty slouží k ukrytí obyvatelstva a tvoří je trvalé ochranné prostory v podzemní části staveb nebo stavby samostatně stojící. Stále úkryty jsou ochranné stavby trvalého charakteru, které se budují investičním způsobem v době míru převážně jako dvouúčelové využívané stavby (tj. stavby využívané v míru jako kina, prodejny, kavárny, šatny, garáže, sklady apod., a v případě vzniku mimořádné události sloužící jako úkryty pro obyvatelstvo).“ (Princ & Vičar, 2023, str. 514).

Stále úkryty civilní ochrany (SÚ CO) se budovali zejména v období studené války v 50. až 90. letech minulého století. Ochranný prostor v těchto budovách se nacházel zpravidla v podzemní části budovy (Hylák & Pivovarník, 2016).

Stálé úkryty se dále dělí na:

- **Stálý tlakově odolný úkryt CO (STOÚ)** je úkryt, jehož konstrukcí se zabezpečuje ochrana proti účinkům ZHN, a to proti světelnému a tepelnému záření, pronikavé radiaci, kontaminaci radioaktivním prachem a tlakovým účinkům ZHN. Budovali se ve 3., 4. a 5. třídě odolnosti. Byly navrhovány na ekvivalentní statické zatížení obvodových stěn a stropů ve 3. třídě odolnosti – 200 kPa, ve 4. třídě – 100 kPa a v 5. třídě – 50 kPa (Hylák & Pivovarník, 2016).
- **Stálý tlakově neodolný úkryt CO (STNÚ)** je úkryt, nesplňující požadavky tlakových odolností nebo další požadavky vztahujících se pro stálé tlakově odolné úkryty.

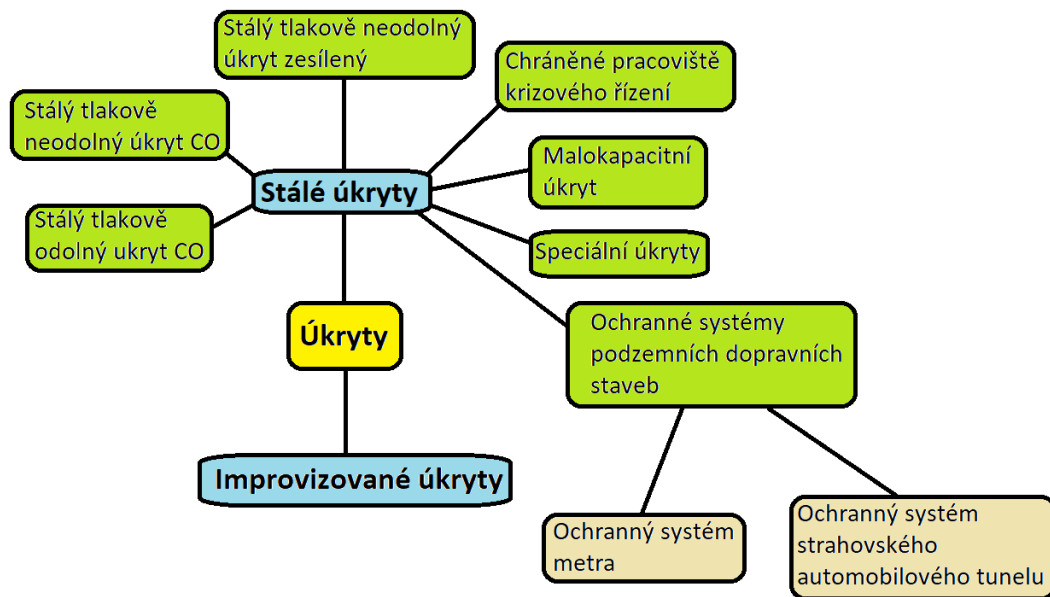
Požadavek tlakové odolnosti je splněn v případě, že se jedná o stálý tlakově neodolný úkryt zesílený (Pacinda & Pivovarník, 2010).

- **Stálý tlakově neodolný úkryt zesílený (STNÚ – Z)** „se budoval stejně jako STNÚ, ale navíc částečně chrání ukryvané proti tlakovým účinkům zbraním hromadného ničení, navrhovali se na ekvivalentní statické zatížení obvodových stěn a stropů od 10 do 25 kPa“ (Hylák & Pivovarník, 2016, str. 107).
- **Chráněné pracoviště krizového řízení** je STOÚ, který slouží jako úkryt pro zabezpečení činnosti orgánů krizového řízení při řešení krizových situací.
- „**Malokapacitní úkryt (MKÚ)** je stálý tlakově odolný úkryt s kapacitou do 150 ukryvaných osob“ (Pacinda & Pivovarník, 2010, str. 48).
- **Speciální úkryty** jsou STOÚ, které slouží pro obsluhy důležitých nepřetržitých nebo dobíhajících provozů a zařízení. Tyto speciální úkryty se dělí na pohotovostní úkryty obsluh provozů a úkryty nepřetržitých provozů (Hylák & Pivovarník, 2016).
- **Ochranné systémy podzemních dopravních staveb (metro)** se využívají při MU, stavu ohrožení a válečném stavu (Mika, Zahradníček, Zeman, 2012).
 - **Ochranný systém metra** – Pražské metro bylo od roku 1975 budováno pro dva účely. První účel je k využití pro hromadnou městskou dopravu. Druhý účel je, aby se v potřebném rozsahu mohlo využít také k ukrytí nebo evakuaci obyvatelstva.
 - **Ochranný systém strahovského automobilového tunelu (OSST) v Praze** – v případě potřeby je možné tento tunel využít k ukrytí obyvatelstva a pro předem vytipovaný materiál a techniku. V období míru je tento tunel využíván pro osobní a nákladní dopravu (Princ & Vičar, 2023).

Doba, kterou mohou ukryvané osoby ve SÚ CO strávit, se uvádí na dobu 72 hodin. Pro jednu ukryvanou osobu se musí počítat s místem 0,7 m² podlahové plochy a minimálně 1 m² pro děti do 7 let, těhotné ženy a kojící matky (Hylák & Pivovarník, 2016).

Obrázek č.3

Grafické zpracování úkrytů

2.4.2 Vybavenost stálých úkrytů v ČR

Pro zařazení SÚ do evidence je nutné, aby zřizovatel tohoto úkrytu splňoval požadavky a nařízení na vybavenost. Zařízení v těchto úkrytech mohou být přenosná nebo pevně zabudovaná. Patří zde především dveře, uzávěry a poklopy, které jsou tlakově plynotěsné. Dále se sem řadí tyto zařízení: sociální, elektroinstalace, vodárny, kanalizace, odmořovací propusti, vytápění, přečerpávání splašků, vlastní elektrárny a orientační značení.

Úkryty musí být postaveny v souladu s technickou normou *ČSN 73 9010 Navrhování a výstavba staveb civilní ochrany*.

Vchody do úkrytu

Každý SÚ musí být vybaven nejméně jedním bojovým vchodem, který je napojen na hlavní přístupovou cestu takovým způsobem, aby byla zajištěna rychlá orientace osob při nástupu do úkrytu. Minimální šířka tohoto vchodu je 120 cm. Chráněný prostor před úkrytem je prostor, který umožňuje bezpečné otevření plynotěsných dveří v případě zavalení vchodu troskami (Magistrát hl. m. Prahy, 2015).

Protiplýnová předsíň

Protiplýnová předsíň je prostor, který představuje zamořitelnou část úkrytu. Nejčastěji se buduje v rozměrech plochy 2 m². Směrem dovnitř úkrytu musí být umístěny plynotěsné dveře s pryžovou vložkou, které jsou osazené v ocelovém rámu. Otevírají se zpravidla dovnitř protiplýnové předsíně. Prahy těchto dveří musí být betonové a 10 cm vysoké. Zdivo musí být, z důvodu možné částečné očisty ukrývaných, opatřeno vodou omyvatelnou omítkou. Součástí musí být i výtokový kohout a podlahová výpušť zajišťující odtok vody (Magistrát hl. m. Prahy, 2015).

Filtroventilační zařízení

Filtroventilační zařízení (FVZ) Je tzv. čistá a nezamořitelná část úkrytu. Přístup do této komory bývá často umístěn mimo úseky ukrývaných. Sací potrubí by nemělo být umístěné v blízkosti ukrývaných z důvodů možného zamoření radioaktivitou (Magistrát hl. m. Prahy, 2015).

Provoz FVZ je zajišťován v režimech: částečná filtroventilace, filtroventilace, izolace a regenerace. FVZ musí mít regulovatelný přívod vzduchu z důvodu udržení přetlaku v úkrytu, který by měl dosahovat minimálně 50 Pa (Pacinda & Pivovarník, 2010).

- **Provozní režim částečná filtroventilace** – zajišťuje ochranu proti radioaktivnímu prachu ze spadu. Vzduch je nasávaný pomocí speciálních nebo průmyslových filtrů. V tomto režimu je nutné, aby FVZ pracovalo po celou dobu pobytu ukrývaných osob, což znamená minimálně 72 hodin (Pacinda & Pivovarník, 2010).
- **Provozní režim filtroventilace** – tento režim zajišťuje ochranu proti radioaktivnímu prachu ze spadu, otravným látkám a biologickým prostředkům. Režim filtroventilace pracuje na principu dvoustupňové filtrace pomocí speciálních či průmyslových prachových a kolektivních filtrů. FVZ musí být schopno pracovat v tomto režimu minimálně 12 hodin (Pacinda & Pivovarník, 2010).
- **Režim izolace** – je nouzový provoz, kdy není do úkrytu přiváděn vzduch z venku, ale systém pracuje pouze s oběhovým vzduchem, tím pádem není v úkrytu vytvářen přetlak. (Pacinda & Pivovarník, 2010).
- **Režim regenerace** – je druhý nouzový režim, kdy se využívá regenerační zařízení. Díky tomuto zařízení je vzduch uvnitř úkrytu zbaven oxidu uhličitého, a z kyslíkového zařízení je obohacen o kyslík. Tudíž není vytvářen přetlak a systém musí v tomto režimu pracovat alespoň 6 hodin (Pacinda & Pivovarník, 2010).

Úseky pro ukryvané

Každý SÚ má většinou více úseků pro ukryvané osoby. Každý tento úsek má svůj určený počet osob či kategorii osob. Zpravidla se počítá s 0,4 – 0,7 m² podlahové plochy pro jednu osobu. Pro děti, těhotné a kojící ženy je to 1 m² a pro nemocné 1,5 m². Výška stropu musí být nejméně 2,3 m světlé výšky. Je také nutné počítat se spotřebou vzduchu. Pro jednu osobu činí užitekový objem vzduchu alespoň 2 m³ v daném úseku. Každý úsek v úkrytu by měl disponovat dvěma východy. Pro spojovací otvory jsou využívány dveře běžného typu. Tyto úseky jsou vybavovány sedadly pro všechny ukryvané a lehátky pro 20–30 % ukryvaných. Maximální rozměr sedadel je 45x45 cm a rozměry lehátek maximálně 55x180 cm. Tímto zařízením se úkryty vybavují až při jejich uvedení do pohotovosti. Za vybavení a zřízení úseků odpovídá majitel úkrytu (Princ & Vičar, 2023).

Sociální zařízení

Sociálními zařízeními se zde rozumí především toalety, umývárny, zásobníky vody, rozvody vody a kanalizace. Ve SÚ se především využívají splachovací toalety, kdy jedna toaleta připadá na 75 ukryvaných osob. Toalety mají svou předsíňku, která slouží jako umývárna. V úkrytech se musí nacházet zásobníky vody buďto zabudované nebo přenosné. Záchody bývají zpravidla umístovány u obvodové stěny a poblíž protiplynové předsíně. Toto situování toalet se využívá z důvodu, že vydýchaný vzduch je odváděn přes toalety do protiplynové předsíně a následně odtud ven do atmosféry. Nepříjemný zápach toalet může být velmi nepříjemný pro ukryvané osoby (Princ & Vičar, 2023).

Nouzový výlez

Zajišťuje možnost rychlé evakuace z úkrytu v případě zavalení vchodu. Slouží také pro usnadnění vyproštění ukryvaných osob. Měl by být situován tak, aby vzdálenost vchodu a únikové cesty z úkrytu byla co největší, a aby vyústil do různých stran. (Magistrát hl. m. Prahy, 2015).

Vytápění

Je prováděno pouze v případech, vyžaduje-li to mírové využívání úkrytu nebo údržba zařízení úkrytu. Smí se používat pouze způsoby, které nenaruší ochranné vlastnosti úkrytu (Princ & Vičar, 2023).

Materiální vybavení úkrytu

Vybavení úkrytu je stanoveno typovými tabulkami. Materiální vybavení by mělo mít vhodné uložení na vhodném místě v úkrytu, mělo by být dobře zabezpečeno před poškozením, popřípadě odcizením. Za úplnost a celistvost vybavení zodpovídá po převzetí úkrytu jeho velitel.

Do materiálního vybavení stálých úkrytů **patří** (Kolektivní ochrana, 2023):

„3 osobní zdravotnické balíčky, 1 souprava vysílače „Radiomajáků“, 1 průkazník chemický úplný, 1 indikátor průniku škodlivých látek, 1 nosítka zdravotnická, 2 popruhy zdravotnické 3,6 m s přezkou, 1 kladivo 2 kg, 2 sekáče ocelové (30-70 cm dlouhé), 2 sochory ocelové, 3 krumpáče, 3 lopaty, 1 lékárnička, 5 kg chlorového vápna, 1 kg louhu, 2 ks hadrů, 1 štětka, 1 rozprašovací pistole, 1 hasící přístroj, 3 uzavírací nádoby na smetí (pro odložení zamořených oděvů), 20 velkých igelitových pytlů, včetně gumiček na uzavření sáčků, 1 žebřík do 3 m, 1 sekera, 1 pila oblouková, 1 koště, 2 vědra, 1 zednické kladivo 0,5 kg. V případě, že nebyl do úkrytu nainstalován zásobník vody, zahrnují se do materiálního vybavení i nádoby na vodu.“ (Magistrát hlavního města Prahy, 2015, str. 17-18).

2.4.3 Improvizované úkryty

„Improvizované úkryty se budují k ochraně obyvatelstva před účinky světelného a tepelného záření, pronikavé radiace, kontaminace radioaktivním prachem a proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení v případě:

- *nouzového stavu*
- *stavu ohrožení státu*
- *válečného stavu“* (Princ & Vičar, 2023, str. 527)

Takové úkryty jsou podzemní či nadzemní prostory ve stavbách, které jsou určeny k ukrytí obyvatelstva a jsou vhodně upravené. Těmito prostory se myslí: podzemní prostory v budovách a prostory částečně zapuštěné pod úroveň terénu, nejlépe se vstupem do úkrytu z budovy. Budují se v případě již zmíněných stavů v souladu s vyhláškou č. 380/2002 Sb. tam, kde nelze využít k ukrytí obyvatelstva úkryty stáje. Je to předem vybraný a optimálně vyhovující prostor, který se nachází ve vhodných částech staveb, který bude při vzniku MÚ a KS spravován za pomoci vlastního materiálního a finančního využití fyzických a právnických osob pro jejich ochranu a pro ochranu jejich zaměstnanců před účinky MÚ a KS.

„Improvizovaný úkryt je předem vybraný optimálně vyhovující prostor ve vhodných částech bytů, obytných domů, provozních a výrobních objektů, který bude upravován fyzickými a právními osobami pro jejich ochranu a pro ochranu jejich zaměstnanců před účinky mimořádných událostí s využitím vlastních materiálních a finančních zdrojů“ (Hylák & Pivovarník, 2016, str. 109).

V případě úniku nebezpečných látek, které jsou těžší než vzduch, se doporučuje vybrat místo pro zřízení úkrytu ve vyšších patrech budov a nejlépe na opačné straně budovy od místa úniku této nebezpečné látky.

Výběr prostoru improvizovaného úkrytu má svá specifika. Prostor má být zvolen v blízkosti místa pobytu osob tak, aby se do něj v případě ohrožení dostali včas. Doběhová vzdálenost má být v rozmezí 500-800 metrů. Dále se musí dodržovat stanovené bezpečnostní vzdálenosti od nebezpečných provozů a skladů např. výbušných látek, kdy se vzdálenost uvádí minimálně 50 metrů. U improvizovaných úkrytů jsou také kladeny požadavky na prostor pro každou ukryvanou osobu. Je nutné tedy počítat s tím, že pro každou takto ukryvanou osobu je potřeba nejméně 1–3 m² podlahové plochy v prostorech s nuceným větráním a 3–5 m² podlahové plochy v prostorech bez větracích zařízení. Požadavky jsou také na světlou výšku krytu (od podlahy ke stropu) a to nejméně 2,3 m v případě dodržení minimální podchodné výšky 1,9 m (Řehák & Pupíková, 2015).

Jeden improvizovaný úkryt by měl mít kapacitu 50 osob. Pro tyto úkryty se zpracovává základní list improvizovaného úkrytu, který obsahuje postup prací, které upravují vhodný prostor pro úkryt. Tyto úkryty mají v evidenci obecní úřady, kde jsou úkryty dislokovány. Zároveň obecní úřady přidělují evidenční číslo každému úkrytu pro zpracování základních listů improvizovaných úkrytů (Princ & Vičar, 2023).

Budování IÚ

„Improvizované úkryty se budují podle zpracovaných postupů do 5 dnů po vyhlášení krizového stavu ve třech etapách:

- *v první etapě se provádí vyklizení vybraného prostoru, kontrola uzávěru páry, plynu, vody, elektrické energie a příprava k příjmu ukryvaných osob,*
- *ve druhé etapě se v úkrytu provádějí úpravy přívodu vzduchu, utěsnění, vnitřní a venkovní úpravy apod.,*

- *ve třetí etapě se provádějí opatření ke zvýšení ochranných vlastností, zejména zesílení únosnosti stropních konstrukcí podpěrami, zvětšení zapuštění úkrytů násypy a provedení opatření k nouzovému opuštění úkrytu“ (Princ & Vičar, 2023, str. 528).*

V případě dokonalého utěsnění prostor bez filtroventilačního zařízení v tomto prostoru nelze setrvat déle než 7 až 11 hodin dle objemu vnitřních prostor IÚ a počtem ukryvaných osob (Martínek a Linhart, 2006).

Všechny tyto úkryty, které jsou evidované obecními úřady a vybudované fyzickými a právními osobami se v případě vyhlášení krizového stavu stávají zařízeními civilní ochrany bez právní subjektivity ve vlastnictví zřizovatelů. Po vybudování IÚ obecní úřady předávají seznamy IÚ hasičským záchranným sborům kraje pro potřeby zajištění provádění záchranných a likvidačních prací.

„Jako improvizované úkryty je vhodné využít např:

- *prostory pro kulturní účely (přednáškové místnosti, učebny, kina, výstavní haly atd.),*
- *obchodní prostory a prostory pro společné stravování*
- *sportovní prostory*
- *skladovací prostory,*
- *prostory sloužící jako šatny,*
- *prostory pro rehabilitaci,*
- *podchody a podjezdy,*
- *tunely,*
- *garáže“ (Princ & Vičar, 2023, str. 527)*

2.4.4 Početní stav úkrytů v ČR

27. 3. 2023 HZS ČR, po kontrole Nejvyššího kontrolního úřadu, která byla zaměřena na systém ochrany obyvatelstva, zveřejnil statistiku, která obsahuje počet stálých úkrytů na území ČR. (viz. obrázek č.4)

Obrázek č.4

Počet úkrytů na území ČR v letech 1990-2022

Vývoj počtu úkrytů v letech 1990 až 2022

KRAJ	1990	2000	2005	2008	2010	2015	2020	2021	2022
hl. m. Prahy	1 138	834	818	817	785	763	685	683	681
Středočeský	479	451	405	255	212	147	127	124	122
Jihočeský	126	126	114	43	40	31	31	31	31
Plzeňský	229	211	204	148	126	106	101	101	100
Karlovarský	152	152	151	119	104	83	68	68	68
Ústecký	625	597	566	378	255	179	165	161	158
Liberecký	97	96	91	36	19	16	9	5	3
Královéhradecký	135	121	118	69	55	31	21	20	20
Pardubický	207	194	163	130	104	81	69	68	65
Vysočina	145	143	137	119	87	72	66	62	62
Jihomoravský	359	354	343	226	185	127	113	112	110
Olomoucký	323	302	278	182	142	80	69	62	62
Moravskoslezský	948	900	813	339	287	187	137	129	122
Zlínský	209	194	171	100	69	58	53	52	51
CELKEM	5 172	4 675	4 372	2 961	2 470	1 961	1 714	1 678	1 655

Vytvořeno nástrojem Datawrapper

Poznámka. (HZS ČR, 2023)

Na obrázku č.4 je vidět značný pokles SÚ na území ČR v porovnání s předchozími lety. K 27. 3. 2023 se tedy na území ČR nacházelo 1 655 stálých úkrytů s kapacitou pro 337 975 ukrývaných osob. Ochranný systém metra v Praze teoreticky zajistí ukrytí pro dalších 332 000 osob a Strahovský tunel pro 15 000 osob. Celkem je tedy v ČR možné zajistit ukrytí pro 670 000 osob, což je 6,3% obyvatel (k 27. 3. 2023). V případě, že by se započítala i kapacita již vyřazených úkrytů, u kterých není nijak evidovaný jejich stav, teoreticky se lze dostat na možnost ukrytí pro 13% obyvatelstva ČR. (HZS ČR, 2023)

V současné době můžeme na internetových stránkách HZS ČR, pod záložkou ochrana obyvatelstva, najít interaktivní mapu, ve které je možné dohledat stálé úkryty po celé ČR. Bohužel se ale na mapě zatím nenacházejí všechny úkryty. Chybí zde například úkryty v Šumperku, v Opavě a v Hanušovicích. V této interaktivní mapě se také nachází lokalita sirén v celé ČR.

Pokles SÚ v ČR je zapříčiněn hlavně zastavením financování pro výstavbu a udržování úkrytů, které do 90. let 20. století zabezpečoval stát. Vyřazené SÚ jsou i nadále evidovány, aby se v případě potřeby mohly použít jako IÚ.

2.4.4.1 Početní stav úkrytů v Olomouckém kraji

V Olomouckém kraji došlo v průběhu let také ke značnému snížení počtu úkrytů. V roce 1990 se na území Olomouckého kraje nacházelo 323 úkrytů, oproti 62 v roce 2022 viz. obrázek č.4. Olomoucký kraj ale na tom není, co se týče počtu úkrytů v ČR nejhůře. Nejnižší početní stav SÚ je v kraji Libereckém, kde se na celém jeho území, podle dat z roku 2022, nacházejí pouze 3 stále úkryty. V následující tabulce č.1 je vypracován sestupný seznam krajů podle počtu úkrytů.

Tabulka č.1 Sestupný seznam krajů v počtu úkrytů v ČR

Seznam krajů podle počtu úkrytů k roku 2022 (sestupný)

Kraj	Počet úkrytů v roce 2022
hl. m. Praha	681
Ústecký	158
Moravskoslezský	122
Středočeský	122
Jihomoravský	110
Plzeňský	100
Karlovarský	68
Pardubický	65
Olomoucký	62
Vysočina	62
Zlínský	51
Jihočeský	31
Královehradecký	20
Liberecký	3

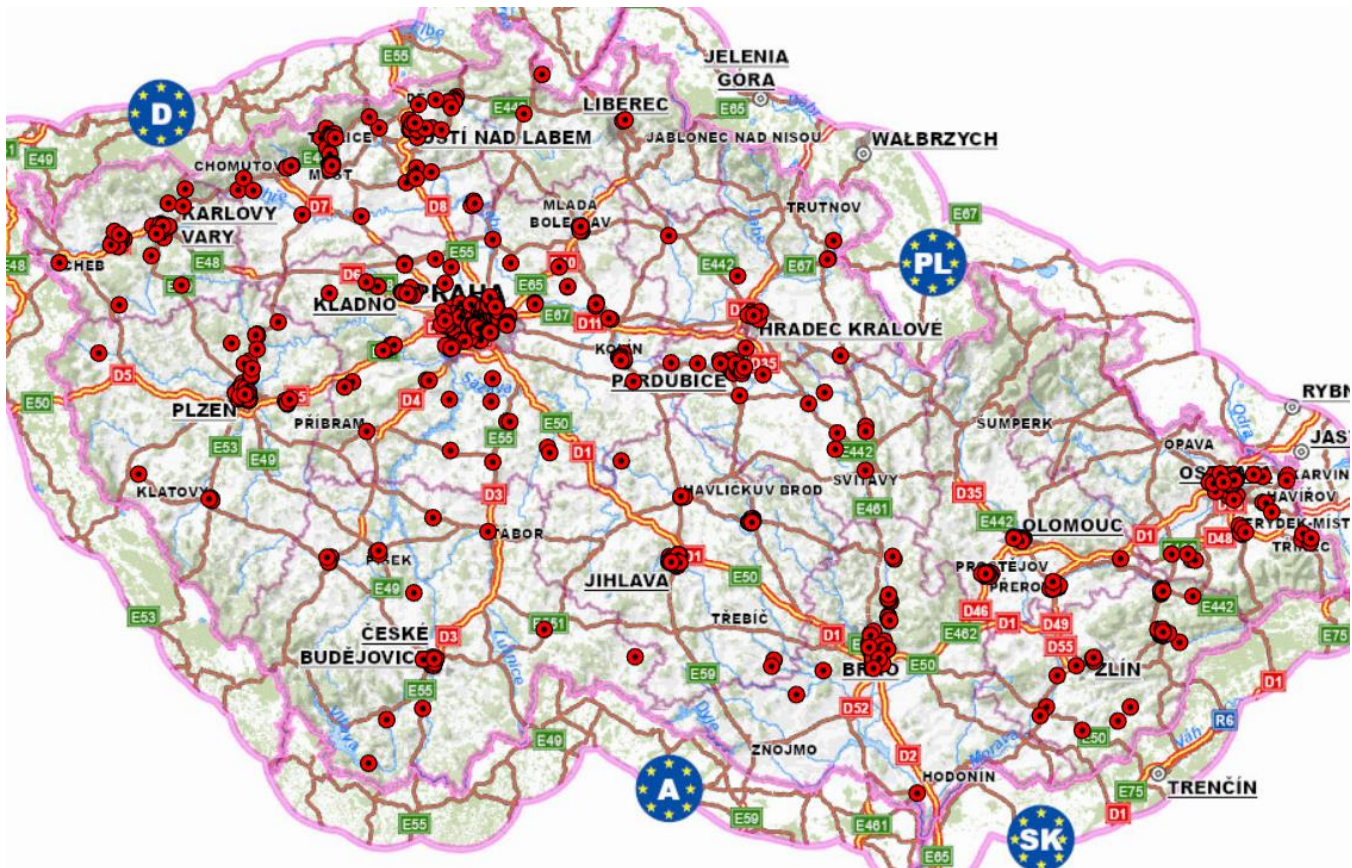
2.4.4.2 Početní stav úkrytů v obci s rozšířenou působností Jeseník

Po prostudování materiálů a po několika rozhovorech s por. Ing. Matějem Stýskalou z HZS ČR ze stanice Jeseník a s referentem krizového řízení v Jeseníku Ing. Ondřejem Machem bylo

zjištěno, že se na území ORP Jeseník v současné době nenachází žádný stálý úkryt, ať už gesci HZS ČR či soukromé osoby, který by byl v evidenci.

Obrázek č.5

Interaktivní mapa ČR se stálými úkryty

Poznámka. (HZS ČR, 2024)

2.5 Ukrytí obyvatelstva v obci s rozšířenou působností Jeseník

Tato kapitola se zabývá historickým a současným stavem možností ukrytí obyvatelstva v ORP Jeseník.

2.5.1 Historie ukrytí obyvatelstva v obci s rozšířenou působností Jeseník

Území ORP Jeseník spadá do bývalého území Sudet, které byly okupovány vojsky nacistického Německa v období II. světové války. Toto území čelilo během II. světové války také hrozbám leteckých náletů. Po rozhovoru s panem Mgr. Milanem Rychlým bylo zjištěno, že se historicky na území celého ORP Jeseník nenacházel žádný stálý úkryt pro veřejnost ani pro

soukromé účely. Lidé tak byli odkázáni na ukrytí se ve vlastních sklepech. Nacházely se zde tzv. „osmaosmdesátky“, které měly sloužit pro sestřelení letadel, a tedy k likvidaci hrozby leteckého náletu.

Po II. světové válce a v době studené války probíhala ve školách branná výchova. Ve většině obcí, ve kterých se nacházela škola, byla vytipovaná budova se sklepem, který se vybavil PIO. Žáci těchto škol poté měli v určitých intervalech cvičení o používání individuálních prostředků protichemické ochrany „tzv. IPCHO“, kdy se museli organizovaně přemístit do IÚ a nasadit si na sebe prostředky ochrany, které se skládaly z protiplynových masek, pláštěnek, rukavic apod. Pokud nebyly k dispozici protiplynové masky, nasazovaly se ochranné brýle, a na zakrytí dýchacích cest se používaly šátky či roušky. Na místo rukavic se používaly igelitové sáčky, které se upevňovaly gumičkami, tak aby „těsnily“. Stejným způsobem se zakrývala obuv. Žádná část těla nesměla být odkryta. V rámci cvičení byly stanoveny, kromě prevence, také postupy improvizované dekontaminace. Důležitou součástí tohoto vzdělávání bylo také vyučování znalostí rozeznávání různých alarmů, poplachů a signálů různých MU jako jaderný útok, zemětřesení apod.

2.5.2 *Současný stav možností ukrytí obyvatelstva v obci s rozšířenou působností Jeseník*

V současné době se situace na území ORP Jeseník bohužel změnila k horšímu. Neprobíhá žádná prevence v rámci vzdělávání obyvatelstva v dané problematice. Nenachází se zde žádný SÚ, který by byl někde evidován či by byl v gesci HZS ČR. Lidé jsou tedy v případě nějaké MU, při které by bylo zapotřebí využít prostředky nouzového přežití a ukrytí, odkázáni na IÚ a vlastní prostředky, jako jsou sklepy domů. Budovy, které byly určeny pro cvičení žáků ve většině obcí v současné době slouží k jiným účelům, které ale nejsou nijak spojeny s možnostmi pro ukrytí obyvatelstva či pro výuku ochrany obyvatelstva. Výuka branné výchovy se v dnešní době nerealizuje na základních školách, tak jako tomu bylo v minulosti. Člověk tak ve většině případů nemá ani šanci přijít do kontaktu s výukou ochrany obyvatelstva či nouzového přežití. Poprvé může jedinec s výukou těchto témat přijít do kontaktu až ve chvíli, kdy se rozhodne studovat tuto problematiku v rámci střední nebo vysoké školy, případně pokud je přímým účastníkem mimořádné události. Další z možností je pracovat jako příslušník některého z bezpečnostních sborů, kde se s touto problematikou setkává téměř každý den.

V současnosti je nejbližší možnost ukrytí obyvatelstva, dle zveřejněného seznamu SÚ v ČR od HZS ČR, realizována ve městě Hanušovice. Toto město se nachází přes 30 kilometrů od města Jeseník, a tak je zcela nereálné, pro obyvatele ORP Jeseník, možnost ukryt se v tomto úkrytu.

Na území ORP Jeseník žije necelých 40 tisíc obyvatel. Jelikož se jedná o turisticky velmi oblíbenou oblast, může se stát, že se na území ORP bude v případě turistické sezóny nacházet o několik stovek až tisíc lidí více. Město Jeseník je lázeňské město, a tak jej navštěvuje spousta lidí. Přes zimu jsou v blízkém okolí v provozu také lyžařské areály, které přivádějí oblíbence lyžování se svými rodinami. Okres Jeseník je tak navštěvován lidmi z celé ČR, ale i ze zahraničí po celý rok, což představuje komplikaci v případě MU, která bude vyžadovat ukrytí obyvatelstva. Další významnou komplikací představuje dlouhodobé stárnutí obyvatelstva v ORP. Dle dat z roku 2022 došlo k značnému nárůstu v počtu seniorů. V roce 2020 činil počet seniorů 8 400, což činí nárůst o 2 566 seniorů oproti roku 2010 (Odbor sociálních věcí a zdravotnictví městského úřadu Jeseník, 2022).

3 CÍLE

- 1) Na základě rešeršní literární činnosti zjistit historický a současný stav prostředků pro ukrytí obyvatelstva v rámci působnosti obce s rozšířenou působností Jeseník nejenom z hlediska jejich početního, ale i technického.
- 2) Na základě studia zákonných norem a vyhlášek specifikovat požadavky na vybavení úkrytů a zjištěný stav porovnat s reálnou skutečností.
- 3) Formou sociologického výzkumu (dotazníku, ankety, šetření) zjistit povědomí veřejnosti o možnostech ukrytí občanů v rozsahu obce s rozšířenou působností Jeseník.
- 4) Zjištěná data vyhodnotit, graficky a statisticky zpracovat a diskutovat. Na jejich základě navrhnout způsoby, jakými dosáhnout lepšího stavu ve sledované oblasti.
- 5) Práci zpracovat v souladu s požadavky na formální úpravu závěrečných prací na FTK UP v Olomouci.

4 METODIKA

Bakalářská práce je rozdělena do dvou základních částí – teoretické a praktické. V teoretické části byla použita metoda rešerše odborné literatury a legislativy. Jako další byla na řešenou problematiku použita metoda rozhovorů s příslušníkem HZS ČR por. Ing. Matějem Stýskalou, Mgr. Milanem Rychlým a Ing. Ondřejem Machem.

Praktická část byla provedena formou anonymního elektronického dotazníkového šetření, které bylo rozesláno prostřednictvím internetové stránky my.surveo.com. Tento dotazník prošel také kontrolou Etické komise FTK, jejichž vyjádření je uvedeno v přílohách. Rovněž je v přílohách uveden soubor otázek z dotazníkového šetření.

4.1 Výzkumný soubor

Dotazníkové šetření probíhalo na Střední škole gastronomie a farmářství Jeseník a na Gymnáziu Jeseník. Dále bylo dotazníkové šetření rozesláno mezi příslušníky HZS ČR ze stanice Jeseník a mezi veřejnost. Celkový počet návštěv dotazníkového šetření byl 162. Úspěšně tento dotazník dokončilo 144 respondentů tedy 88,9 %. Bohužel byly některé dotazníky nerelevantně vyplněné, a tak došlo k vyřazení 10 z nich. Celkový počet vyhodnocených dotazníků je tedy 134. Dotazník byl dostupný od 12. 2. 2024 do 1. 3. 2024. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 68 respondentů ve věku do 19 let včetně, 24 respondentů ve věku 20–26 let, 27 respondentů ve věku 27–50 let, 14 respondentů ve věku 51–64 let a 1 respondent ve věku 65 let a více.

4.2 Metody sběru dat

V práci byly použity metody kvalitativního i kvantitativního sběru dat. V rámci kvantitativního sběru byla využita již výše zmíněná metoda anonymního dotazníku, který se skládal z 27 otázek. Ze všech otázek bylo vytvořeno 20 otázek formou uzavřených odpovědí, kde si respondenti vybírali z předem nachystaných odpovědí. Jedna otázka bylo metodou škály, kdy respondent volil hrozbu MU v ORP Jeseník na škále od 1 do 10. Jako poslední byly použity otevřené odpovědi, u kterých respondenti odpovídali dle svého uvážení. Na 3 tyto otázky se odpovídalo pomocí napsání číslic. Na 3 otázky se odpovídalo prostřednictvím volných odpovědí.

Z kvalitativního sběru dat došlo k rozhovoru s příslušníkem HZS ČR ze stanice Jeseník s por. Ing. Matějem Stýskalou a s historikem Mgr. Milanem Rychlým. Dále byl veden i krátký rozhovor s referentem krizového řízení ve městě Jeseník s Ing. Ondřejem Machem.

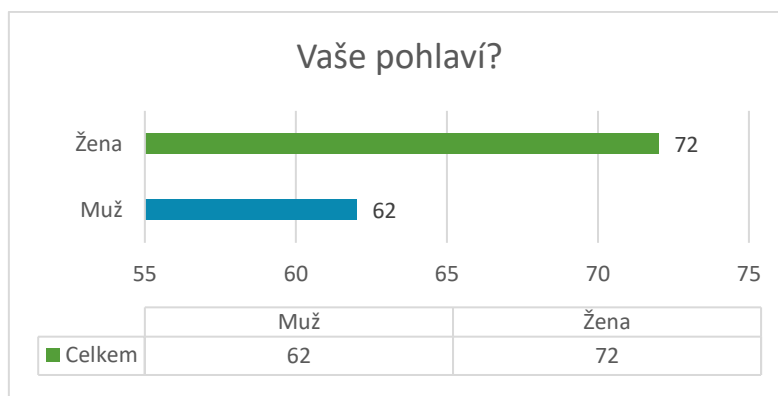
4.3 Statistické zpracování dat

Získaná data z dotazníkového šetření byla zpracovaná pomocí internetové stránky survio.com. Následně byla tato data přepracovaná do formy tabulek a grafů v programu Microsoft Office Excel a Microsoft Word. U každé z otázek dotazníkového šetření je uveden počet odpovědí pomocí čísel celých a následně i pomocí procent.

5 VÝSLEDKY

• Otázka č. 1: Vaše pohlaví?

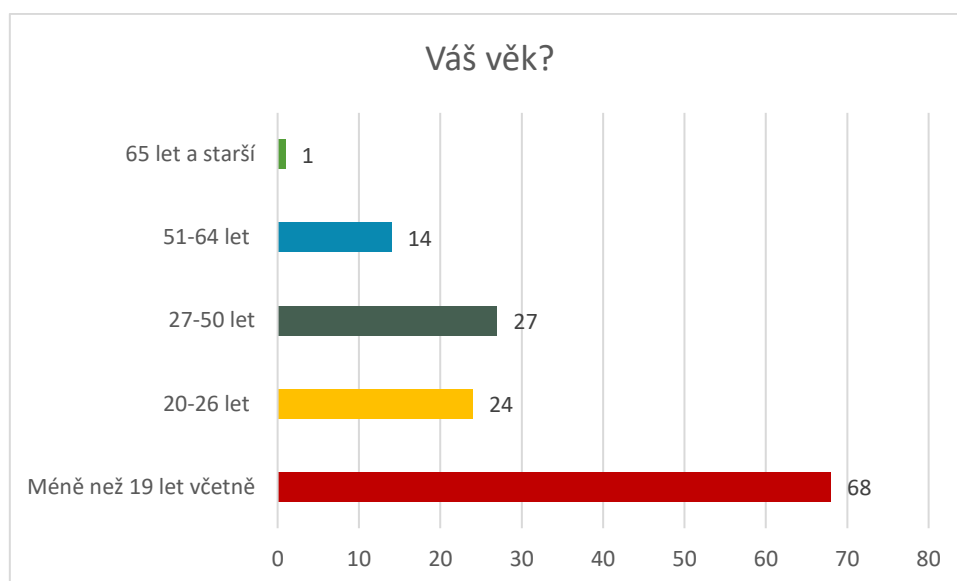
Obrázek č.6 Pohlaví respondentů

První otázka se zabývala pohlavím respondentů. Ze 134 respondentů se zúčastnilo 72 žen (53,73 %) a 62 mužů (46,27 %).

• Otázka č. 2: Váš věk?

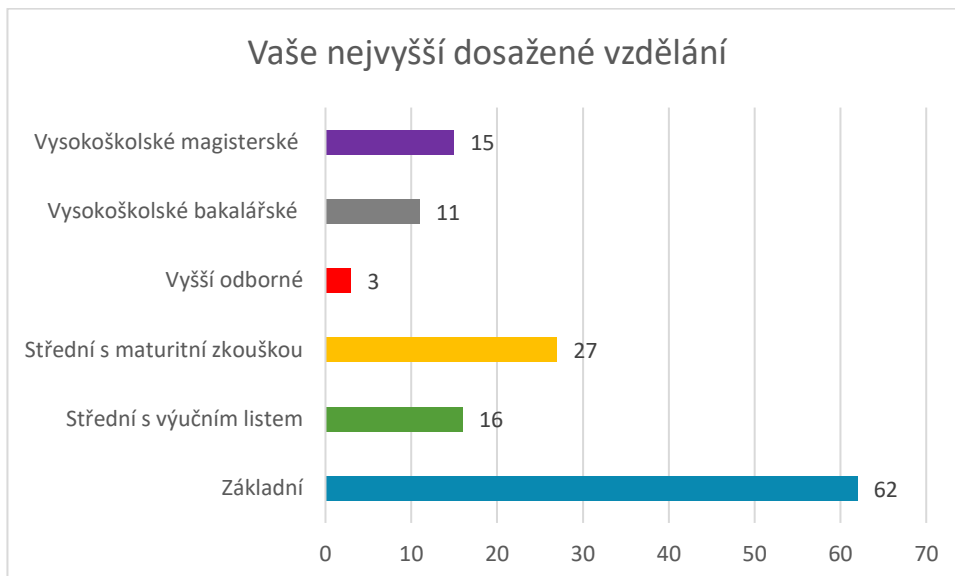
Obrázek č.7 Věk respondentů

Druhá otázka byla zaměřena na věkové kategorie. Ve věkové kategorii do 19 let včetně odpovědělo 68 (50,75 %) respondentů. Ve věku 20-26 let byla zaznamenána odpověď od 24 (17,90 %) respondentů. Respondentů ve věku 27-50 let odpovědělo 27 (20,15 %). Responzí ve věku 51-64 let bylo zaznamenáno 14 (10,45 %) a 65 let a více 1 odpověď (0,75 %).

Otázka č. 3: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Obrázek č.8 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Třetí otázka se týkala nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů. Nejvíce respondentů dosáhlo základního vzdělání 62 (46,27 %). 16 respondentů (11,94 %) dosáhlo středního vzdělání s výučním listem. Středního vzdělání s maturitní zkouškou dosáhlo 27 respondentů (20,15 %). Vyšší odborné vzdělání měli 3 respondenti (2,24 %). 11 respondentů dosáhlo vysokoškolského bakalářského (8,21 %) vzdělání a 15 respondentů (11,19 %) vysokoškolského magisterského. Vysokoškolského doktorského vzdělání nedosáhl žádný respondent.

Otázka č. 4: Bydlíte na území obce s rozšířenou působností Jeseník?

Obrázek č.9 Bydliště respondentů

Ze 134 respondentů bydlí na území ORP Jeseník 104 (77,61 %). Naopak 30 respondentů (22,39 %) odpovědělo, že nebydlí na území ORP Jeseník. V případě, že respondent nebydlí na území ORP Jeseník, přesměroval jej dotazník na 6. otázku

Otázka č. 5: Cítíte se zde bezpečně?

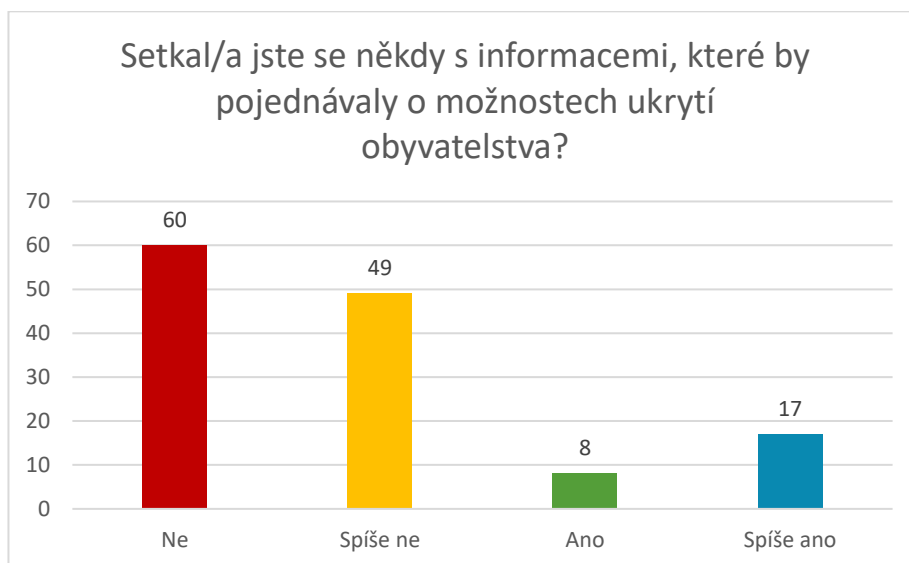
Obrázek č.10 Pocit bezpečí respondentů v ORP Jeseník

Ze 104 respondentů 90 (86,54 %) odpovědělo, že se na území ORP Jeseník cítí bezpečně. Zbýlých 14 respondentů (13,46 %) uvedlo, že se zde bezpečně necítí.

Otázka č. 6: Setkal/a jste se někdy s informacemi, které by pojednávaly o možnostech ukrytí obyvatelstva?

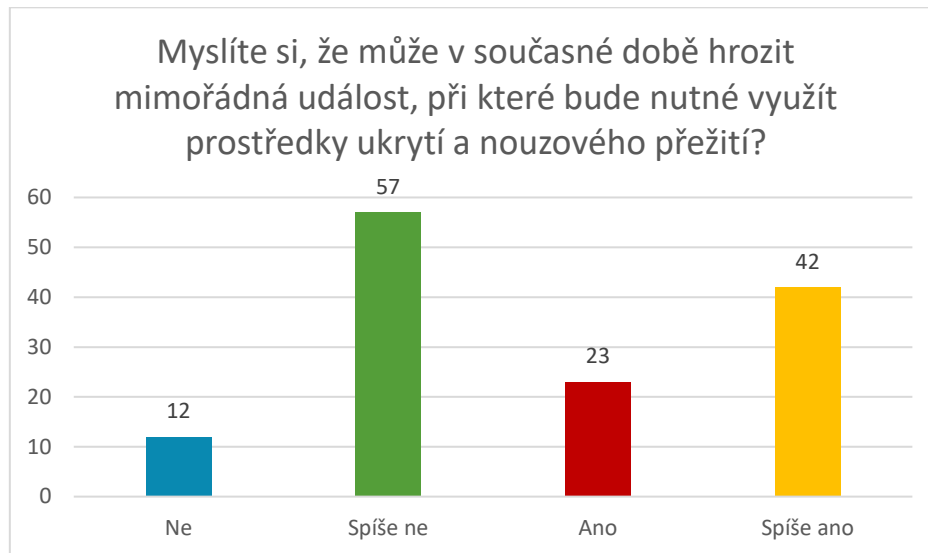
Obrázek č.11 Povědomí o možnostech ukrytí obyvatelstva

V šesté otázce jsem se respondentů ptal, zda se již někdy setkali s informacemi ohledně ukrytí obyvatelstva. 60 respondentů (44,78 %) odpovědělo, že se nesetkali s těmito informacemi a 49 respondentů (36,57 %) se s nimi spíše nesetkalo. Naopak pouze 8 respondentů (5,97 %) uvedlo, že se setkali s informacemi ohledně ukrytí obyvatelstva a 17 respondentů (12,69 %) zvolilo možnost „Spíše ano“. Odpověď „Ne“ a „Spíše ne“ označilo 57 respondentů (83,82 %) ve věku méně než 19 let nebo včetně, 19 respondentů (79,17 %) ve věku 20 – 26 let, 24 respondentů (88,89 %) ve věku 27 – 50 let, 8 respondentů (57,14 %) ve věku 51 – 64 let a 1 respondent (100%) ve věku více jak 65 let. Naopak možnost „Ano“ a „Spíše ano“ označilo 11 respondentů (16,18 %) ve věku do 19 let včetně, 5 respondentů (20,83 %) ve věku 20 – 26 let, 3 respondenti (11,11 %) ve věku 27 – 50 let a 6 respondentů (42,86 %) ve věku 51 – 64 let. Z těchto výsledků vyplývá, že do styku s ochranou obyvatelstva přišli z větší části lidé starší 51 let.

Otázka č. 7: Myslíte si, že může v současné době hrozit mimořádná událost, při které bude nutné využít prostředky ukrytí a nouzového přežití?

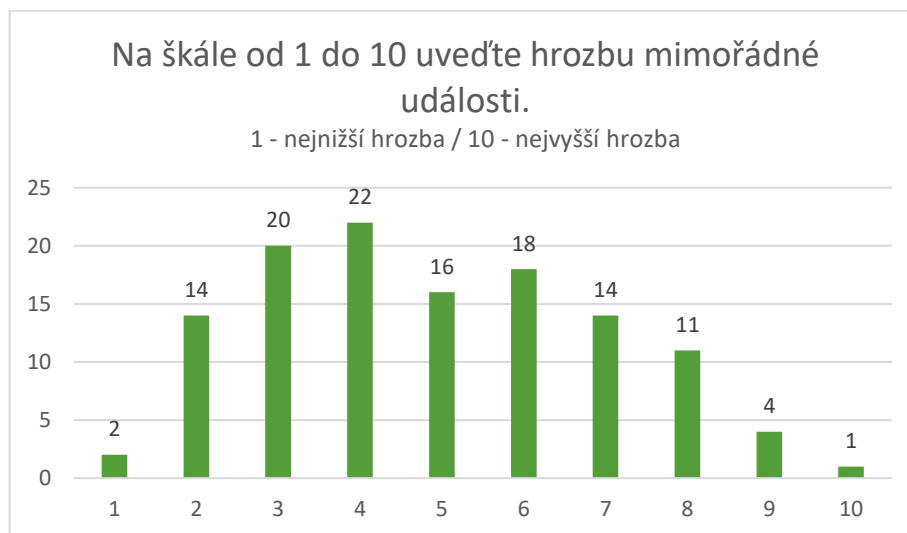
Obrázek č.12 Názor na výskyt MU

Sedmá otázka zjišťuje hrozbu mimořádné události, při které bude nutné využít prostředky nouzového ukrytí a přežití. Zde 12 respondentů (8,96 %) uvedlo, že nyní nemůže hrozit žádná mimořádná událost. 57 respondentů (42,54 %) zvolilo možnost „Spíše ne“. 23 respondentů (17,16 %) si myslí, že v současné době může hrozit taková mimořádná událost a 42 respondentů (31,34 %) zvolilo odpověď „Spíše ano“. V případě označení odpovědi „Ne“ byl respondent přesměrován na otázku č. 10.

Otázka č. 8: Na škále od 1 do 10 uveďte hrozbu mimořádné události.

Obrázek č.13 Možnost hrozby

V osmé otázce respondenti zaznačili hrozbu mimořádné události na škále od 1 do 10. Celkem zde odpovídalo 122 respondentů. 2 respondenti (1,64 %) zaznačili odpověď 1/10, dále 14 respondentů (11,48 %) zaznačilo odpověď 2/10, 20 respondentů (16,39 %) zaznačilo 3/10 a 22 respondentů (18,03 %) 4/10. Možnost 5/10 si vybralo 16 respondentů (13,11 %) a možnost 6/10 zaznačilo 18 respondentů (14,75 %). Další možnost 7/10 označilo 14 respondentů (11,48 %), možnost 8/10 si vybralo 11 respondentů (9,02 %). Předposlední možnost 9/10 zaznačili 4 respondenti (3,28 %) a poslední možnost 10/10 si vybral jeden respondent (0,82 %).

Otázka č. 9: Jaká hrozba to může být?

- Teoretický útok ruské armády ale šance je za současných podmínek velmi nízká (Nato,..), vyšší šance pak může být u přírodních katastrof, v našich podmínkách nejpravděpodobněji sesuvy půdy (extenzivní těžba dřeva-> půdní eroze), možné jsou také povodně ale historicky nejsou na našem území časté, silné větry (vichřice, možné je i tornádo jak dokládá relativně nedávný výskyt tohoto fenoménu v blízkosti Krnova(+50 km vzdálený od mého bydliště Zlaté hory)
- 18x Válka
- Vpád vojsk jiných států na naše území (v současnosti pravděpodobně ruských vojsk)
- Vojenský konflikt, přírodní katastrofy (povodně)
- Napadení ze strany Ruska
- Vojenské napadení
- 3x Povodně
- 9x Nevím
- Válka, terorismus

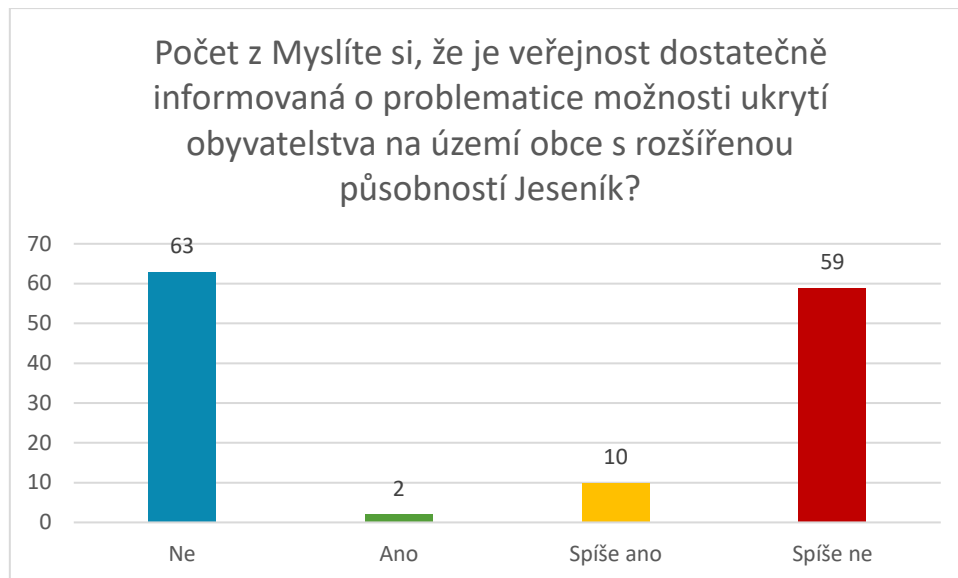
- Válka ze strany Ruska
- Válka s Ruskem
- Konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou
- Útok Ruska.
- válka, teroristický útok, přírodní katastrofa
- Spojena s válkou na Ukrajině, jiné válečné napadení a podobné věci
- Ozbrojený člověk, krádež, napadení, únos
- 3x Střelba
- válka, teroristický útok
- Teroristický útok, invaze, nákaza
- invaze jiným státem
- Povodně, požáry lesů (Rejvíz)
- Kvůli probíhajícímu konfliktu na Ukrajině
- Rozpoutání války v blízkém okolí, ve vzácném případě přírodní katastrofa
- Válka, přírodní katastrofy
- Válka, Požár
- Jaderný útok, válka
- Válečná
- válka, přírodní pohroma
- Spíš to budou nějaké přírodní katastrofy nebo havárie, které by měli dopad na větší území.
- V případě válečného konfliktu (pokud by do něj byla zapojena i ČR), přírodní katastrofy
- Válka s Ruskem
- použití zbraní, válečná hrozba (nikdy nemůžeme vědět co se stane)
- Mandelinka bramborová, kůrovec, ruské tažení
- živelní pohroma
- válka (NATO x Rusko)
- povodně, požáry
- Kovid, Rusko, Amerika, bomby
- únik nebezpečné chemické látky
- Povodně, lesní požáry, chemická havárie
- únik NL
- Napadení státu
- Živelní katastrofa
- Možný válečný konflikt s využitím zbraní hromadného ničení.
- Možná požáry
- Jaderný útok
- Jaderný výbuch
- Požár, autonehody, povodně, vichřice
- Únik škodlivých látek do prostředí, povodně, lesní požáry, silný vítr, teroristický útok
- Napadení
- Povodně, zemětřesení, únik plynu, sesuv půdy, požár velkého rozměru.
- rozšíření války na Ukrajině do dalších států
- Válka, živelná pohroma
- nic

- vojenská agrese
- 2x Válečný konflikt
- nálet, živelná událost
- útok cizích vojsk
- vojenský konflikt
- letecký útok – ničení kritické infrastruktury, technická katastrofa, povodně
- válka, živelní pohroma, pád vesmírných těles
- války, příjem migrantů s jinou mentalitou
- Myslím si, že je už hrozba, když přijímáme tolik uprchlíků ze zemí, kde se bojuje, takže VÁLKA
- Napadení Nato
- jaderný konflikt
- teroristický útok
- chemické nebezpečí, válka, přírodní katastrofa
- válečný konflikt a současné přírodní živly které mají tendenci se stupňovat
- Nebezpečný plyn
- rozptýl chemické jedovaté látky, dopad raket s jadernou náloží
- Bomby padání, zbraně, a jestli zbraň hromadného ničení tak 10
- Příkladně povodně
- Povodně silný vítr
- války, tornádo, zemětřesení, útok nepřátelské země, výbuch bomby, požáry
- BOMBAA
- .
- Rozšíření války na naše území
- Žádná mě nenapadá
- Záplavy, požáry
- tornádo
- Povodeň, živelní katastrofa
- Válka, nebo nějaký výmysl politiky
- Válka, Zemětřesení, tornáda, povodně,
- Konflikt Rusko – Ukrajina
- Válka bomby střelba
- Válka, přírodní katastrofa
- 2x Tornádo
- mimořádné události přírodními vlivy
- ohrožení v rámci války na Ukrajině, v případě "zapojení" Polska
- Vojenský útok
- okupace jiným státem
- nebezpečí spojené s válečným stavem na Ukrajině, např. použití chemických zbraní
- válečný konflikt – použití taktických jaderných zbraní

U deváté otázky respondenti odpovídali na navazující otázku k otázce č. 7. Respondenti nejčastěji napsali odpověď válka a válečný konflikt. Dále povodeň a tornádo, jaderné výbuchy a útoky, ZHN a nebezpečné látky. Jednoznačně z odpovědí vyplývá, že mají respondenti obavy z válečného konfliktu

Otázka č. 10: Počet z Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informovaná o problematice možnosti ukrytí obyvatelstva na území obce s rozšířenou působností Jeseník?

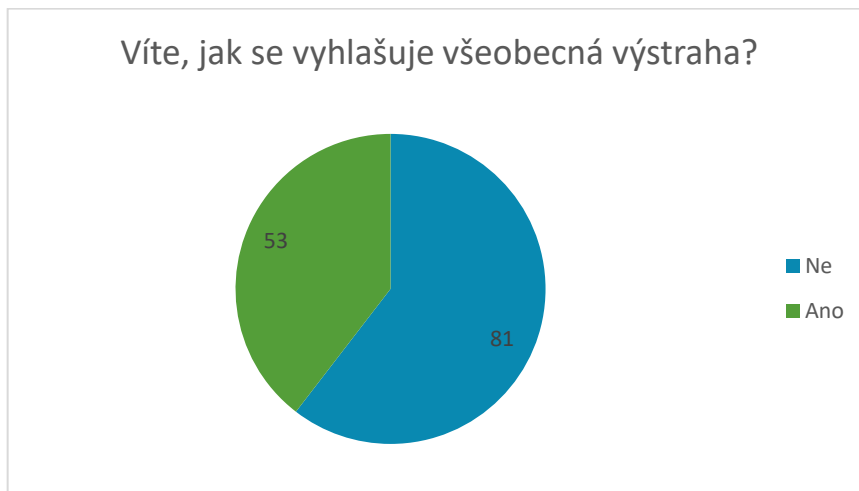
Obrázek č.14 Informovanost veřejnosti o problematice možnosti ukrytí obyvatelstva v ORP Jeseník

V desáté otázce jsem se dotazoval, zda si respondenti myslí, že je veřejnost dostatečně informovaná o problematice ukrytí v ORP Jeseník. Zde si 63 respondentů (47,01 %) myslí, že veřejnost není dostatečně informovaná a naopak 2 respondenti (1,49 %) si myslí, že je veřejnost dobře informovaná o problematice. 10 respondentů (7,46 %) zaznačilo odpověď „Spíše ano“ a 59 respondentů (44,03 %) odpověď „Spíše ne“. Můžeme si tedy všimnout, že více jak 120 lidí si myslí, že je veřejnost nedostatečně informovaná o možnostech ukrytí obyvatelstva v ORP Jeseník.

Otázka č. 11: Víte, jak se vyhláší všeobecná výstraha?

Obrázek č.15 Vyhlášení všeobecné výstrahy

U jedenácté otázky respondenti odpovídali na otázku, jak se vyhláší všeobecná výstraha. 81 respondentů (60,4 %) neví, jak se vyhláší všeobecná výstraha. Naopak 53 respondentů (39,6 %) uvedlo, že ví, jak se vyhláší. Tomuto je tedy dle mého názoru nutno věnovat pozornost a zařadit do vzdělávání ochrany obyvatelstva.

Otázka č. 12: Jak se vyhláší všeobecná výstraha?

Tabulka č.2 Způsob vyhlášení všeobecné výstrahy

Otázka: Jak se vyhláší všeobecná výstraha?	Počet responzí
Přerušovaný tón sirény po dobu jedné minuty (25 vteřin trvalý tón, 10 vteřin klesající tón, 25 vteřin trvalý tón)	10
Nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 vteřin	9
Kolísavý tón sirény po dobu 140 vteřin, který může zaznít až třikrát po sobě	34

U dvanácté otázky měli respondenti označit správnou odpověď, jak se vyhláší všeobecná výstraha. Na tuto otázku odpovídalo 53 respondentů. 10 (18,87 %) respondentů označilo přerušovaný tón sirény, 9 (16,98 %) respondentů označilo nepřerušovaný tón sirény a 34 respondentů (64,15 %) označilo kolísavý tón sirény. Můžeme si všimnout že i přes to, že respondenti označili, že vědí, jak se vyhláší všeobecná výstraha, tak 19 respondentů z 53 označilo odpověď špatnou. Správná odpověď u této otázky je: kolísavý tón sirény po dobu 140 vteřin, který může zaznít až třikrát po sobě.

Otázka č. 13: Jak se zachováte v případě vyhlášení všeobecné výstrahy?

Tabulka č.3 Chování v případě vyhlášení všeobecné výstrahy

Možnosti odpovědí:	Responzí	Podíl
Ukryji se, pokud možno utěsním okna a dveře, vyčkám na pokyny z masmédií (např. televize, rozhlas, rádio)	98	73,13 %
Co nejrychleji opustím budovu a budu se ptát obyvatel, kde se nachází úkryt	4	2,99 %
Nebudu dělat nic	2	1,49 %
Počkám na informace od Hasičského záchranného sboru	26	19,40 %
Ukryji se v nejbližší a nejvyšší budově v okolí	3	2,24 %
Ukryji se v nejbližším sklepě	37	27,61 %
Budu volat starostovi obce, aby mi poskytl relevantní informace	2	1,49 %
Budu se snažit v maximálně možné míře telefonicky kontaktovat a informovat své příbuzné a známé	39	29,1 %

U třinácté otázky měli respondenti označit odpovědi na otázku, jak se zachovat v případě vyhlášení všeobecné výstrahy. U této otázky respondenti mohli označit více odpovědí najednou.

Jak můžeme vidět, tak správná odpověď byla označena 98krát.

Otázka č. 14: Kolik si myslíte, že se nachází stálých úkrytů na území obce s rozšířenou působností Jeseník?

Tabulka č.4 Odhad počtu SÚ na území ORP Jeseník

Odpovědi	Počet odpovědí	Podíl
0	19	14,18 %
1	17	12,69 %
2	22	16,42 %
3	20	14,93 %
4	7	5,22 %
5	18	13,43 %
6	4	2,99 %
7	1	0,75 %
8	4	2,99 %
10	7	5,22 %
12	7	5,22 %
15	2	1,49 %
20	2	1,49 %
25	1	0,75 %
50	1	0,75 %
7 000	1	0,75 %
8 000	1	0,75 %

Ve čtrnácté otázce byli respondenti dotazováni, kolik si myslí, že se na území ORP Jeseník nachází stálých úkrytů. Nejčastější byla odpověď 2 úkryty (22 odpovědí), dále 3 úkryty (20 odpovědí), žádný úkryt (19 odpovědí), 5 úkrytů (18 odpovědí) a 1 úkryt (17 odpovědí). Nejvíce mě překvapilo, že si dva respondenti myslí, že se na území ORP Jeseník nachází až nereálný počet úkrytů. Jeden uvedl 7 000 úkrytů a druhý 8 000 úkrytů. Procentuální údaje responzí jsou uvedeny v tabulce výše.

Otázka č. 15: Kde si myslíte, že se nachází nejbližší stálý úkryt od města Jeseníku?

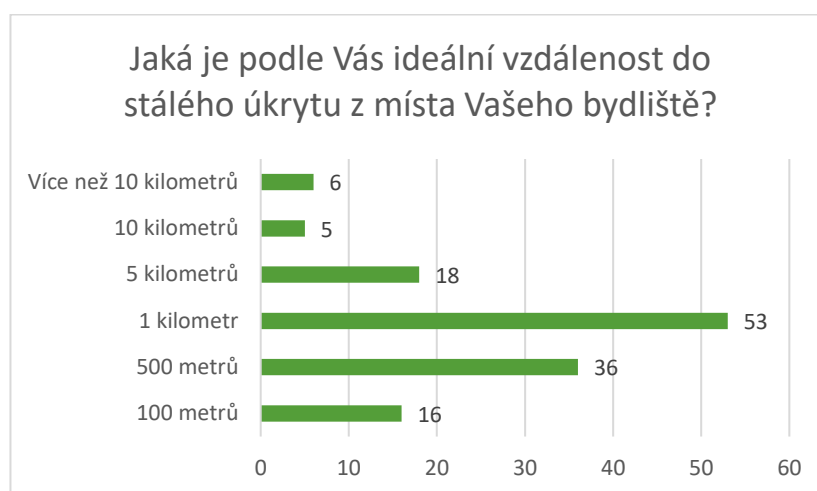
U patnácté otázky respondenti odpovídali na otázku, kde si myslí, že se nachází nejbližší stálý úkryt od města Jeseníku. Níže jsou uvedeny odpovědi respondentů. Často se opakující odpovědi byli: nevím, netuším, Olomouc, Šumperk, Hanušovice, Mikulovice a Jeseník. Z odpovědí vyplývá, že 68 respondentů neví, kde se nachází nejbližší SÚ od města Jeseníku.

- Základní škola Nábřežní
- 56x Nevím
- 10x Netuším
- 3x Jeseník
- 2x Javorník
- Branná
- Několik kilometrů, někde na louce nebo v lese.
- 4x Olomouc
- Supíkovice
- Nemám tušení kde by přesně mohl být, předpokládám že v jeho blízkosti
- 2x Lipová
- Lipová Lázně
- 2x Adolfovice
- Hasičská stanice
- 5x Mikulovice
- Okolo Vápenné/Žulové
- Cca do 2 km od Města Jeseník
- Pod gymnáziem, v nemocnici
- netuším, Supíkovice
- Někde v Jeseníku
- 5x Hanušovice
- V Brně
- V kasárnách
- Praha
- 3x Šumperk
- Vlakové nádraží, jeskyně
- V Jeseníku
- Jeseník – IPOS
- park
- 2x Jeskyně na Pomezí
- 2x Česká ves
- Zulova
- Ostrava
- přímo ve městě
- školy
- Jeseník Mikulovice Zlaté Hory Písečná
- Opava
- Náměstí

- Olomouc nebo někde v Polsku
- asi na náměstí
- Ostružná
- Černá Voda
- Hotel M
- Krnov

Otázka č. 16: Jaká je podle Vás ideální vzdálenost do stálého úkrytu z místa Vašeho bydliště?

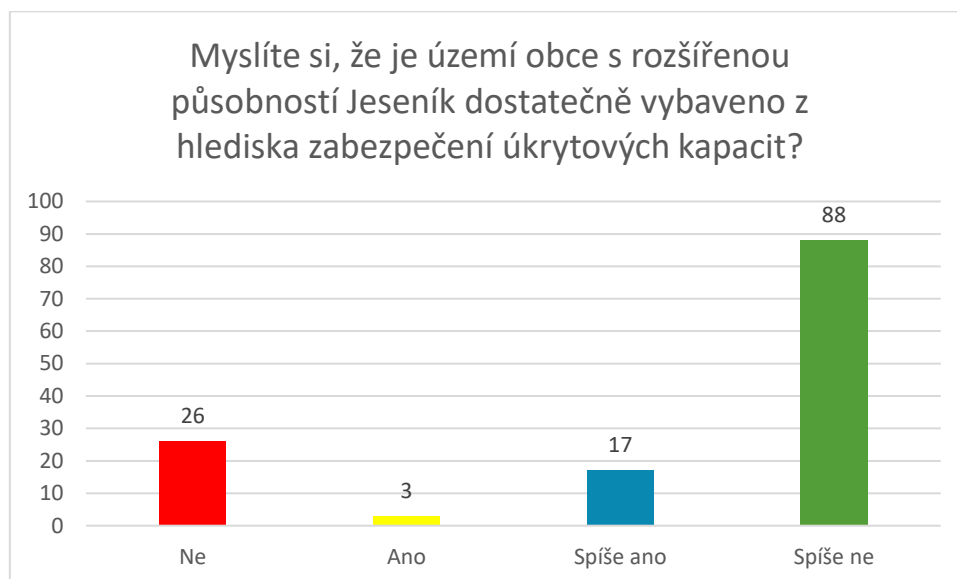
Obrázek č.16 Vzdálenost do SÚ z místa bydliště respondentů

V šestnácté otázce jsem se respondentů dotazoval, jaká je podle nich ideální vzdálenost do úkrytu z místa bydliště. 100 metrů označilo 16 respondentů (11,94 %). 36 respondentů (26,87 %) odpovědělo 500 metrů. 1 kilometr označilo 53 respondentů (39,55 %), 5 kilometrů 18 respondentů (13,43 %), 10 kilometrů zaznačilo 5 respondentů (3,73 %) a více než 10 kilometrů označilo 6 respondentů (4,48 %).

Otázka č. 17: Myslíte si, že je území obce s rozšířenou působností Jeseník dostatečně vybaveno z hlediska zabezpečení úkrytových kapacit?

Obrázek č.17 Úkrytové kapacity v ORP Jeseník

U sedmnácté otázky bylo zjišťováno, jestli si respondenti myslí, že je ORP Jeseník dostatečně vybaveno z hlediska úkrytových kapacit. 26 respondentů (19,4 %) si myslí, že ne, naopak 3 respondenti (2,24 %) si myslí že ano. 17 respondentů (12,69 %) označilo odpověď „Spíše ano“ a 88 respondentů (65,67 %) „Spíše ne“. V případě, že respondenti označili možnosti „Ano“ a „Spíše ano“ byli přesměrováni na otázku č. 20.

Otázka č. 18: Uved'te ideální počet úkrytů na území obce s rozšířenou působností Jeseník

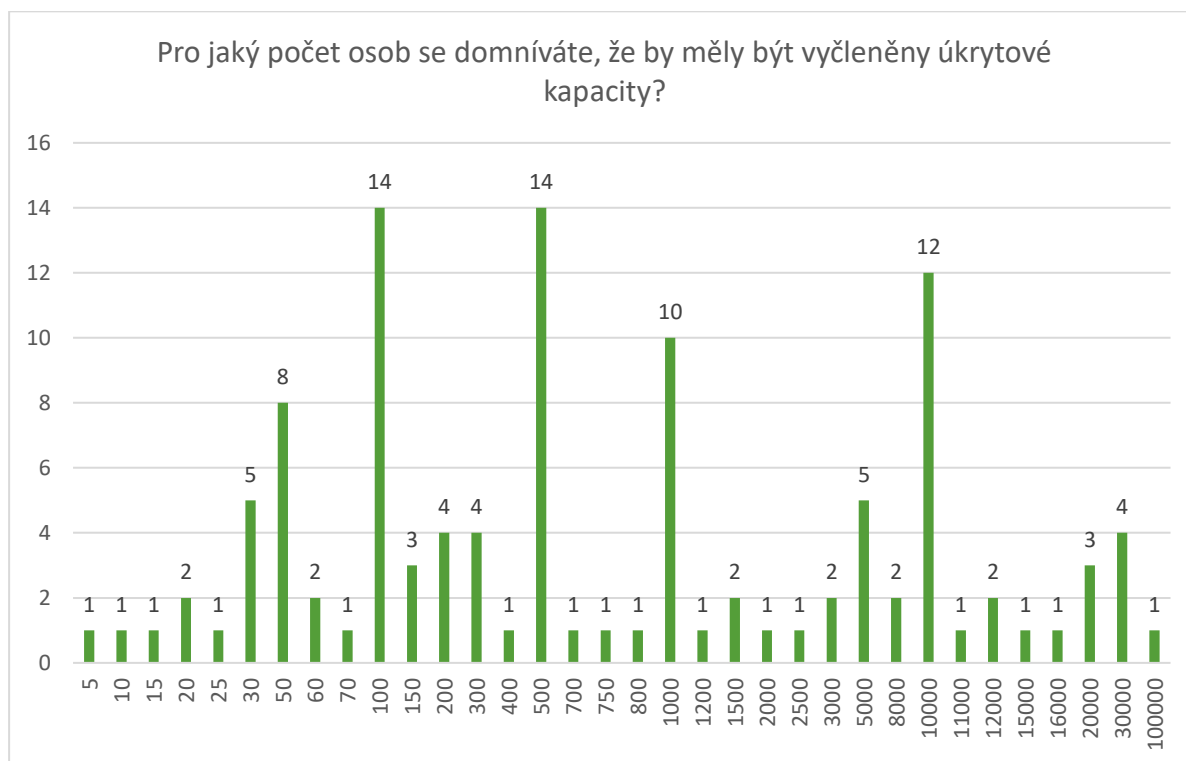
Tabulka č.5 Ideální počet úkrytů na území ORP Jeseník

Počet úkrytů	Responze	Podíl
0	2	1,75 %
1	2	1,75 %
10	19	16,67 %
100	10	8,77 %
10000	2	1,75 %
13	1	0,88 %
15	1	0,88 %
17	1	0,88 %
2	4	3,51 %
20	10	8,77 %
25	2	1,75 %
3	6	5,26 %
30	5	4,39 %
4	5	4,39 %
40	4	3,51 %
45	1	0,88 %
5	11	9,65 %
50	6	5,26 %
6	6	5,26 %
60	1	0,88 %
8	3	2,63 %
9	1	0,88 %
99	1	0,88 %
12	3	2,63 %
16	1	0,88 %
67	1	0,88 %
7	2	1,75 %
9383747	1	0,88 %
2	1	0,88 %
55	1	0,88 %

U osmnácté otázky měli respondenti uvést ideální počet úkrytů na území ORP Jeseník. Zde byla nejčastější odpověď 10 úkrytů, kterou napsalo 19 respondentů.

Otázka č. 19: Pro jaký počet osob se domníváte, že by měly být vyčleněny úkrytové kapacity?

Obrázek č.18 Úkrytové kapacity

V devatenácté otázce měli respondenti uvést pro jaký počet lidí by se měli vyčlenit úkrytové kapacity v ORP Jeseník. Nejnížší návrh byl pro 5 lidí navržen jedním respondentem, a naopak nejvyšší návrh byl pro 100 tisíc lidí také od jednoho respondenta. Nejvíce se opakující byly kapacity pro 100 a 500 lidí. Oba tyto návrhy napsalo 14 respondentů.

Otázka č. 20: Domníváte se, že nejbližší možnost ukrytí obyvatelstva realizovaná v obci Hanušovice je pro obyvatele obce s rozšířenou působností Jeseník adekvátní?

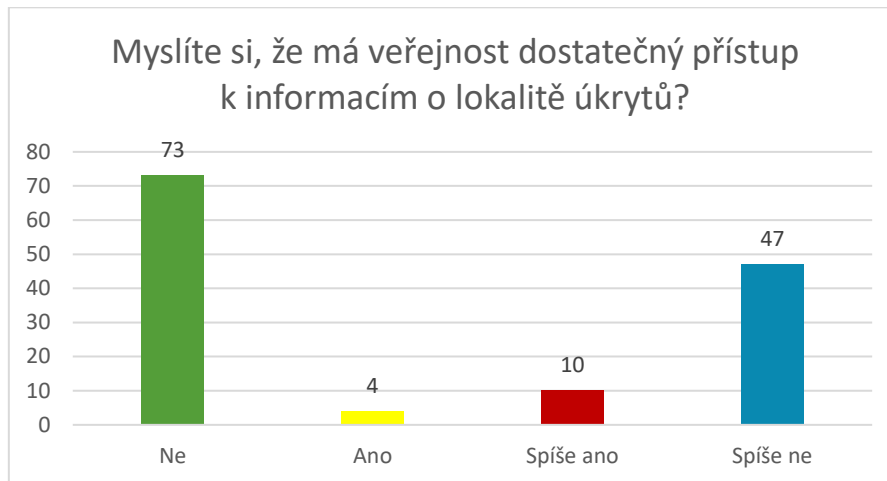
Obrázek č.19 Realizace ukrytí obyvatelstva ve městě Hanušovice

Ve dvacáté otázce byli respondenti tázáni, zda si myslí, že je nejbližší možnost pro ukrytí obyvatelstva realizovaná v obci Hanušovice adekvátní pro obyvatele ORP Jeseník. 57 respondentů (42,54 %) si myslí, že tato možnost pro ukrytí obyvatelstva není adekvátní. Jeden respondent (0,75 %) si ale myslí, že tato možnost adekvátní je. 26 respondentů (19,40 %) si není jistých, a proto označili odpověď možná. Dalších 7 (5,22 %) respondentů označilo odpověď „Spíše ano“ a 43 respondentů (32,09 %) „spíše ne“. Je tedy zřejmé, že více jak tři čtvrtiny respondentů nesouhlasí s nejbližší možností ukrytí pro obyvatele ORP Jeseník, která je v obci Hanušovice.

Otázka č. 21: Myslíte si, že má veřejnost dostatečný přístup k informacím o lokalitě úkrytů?

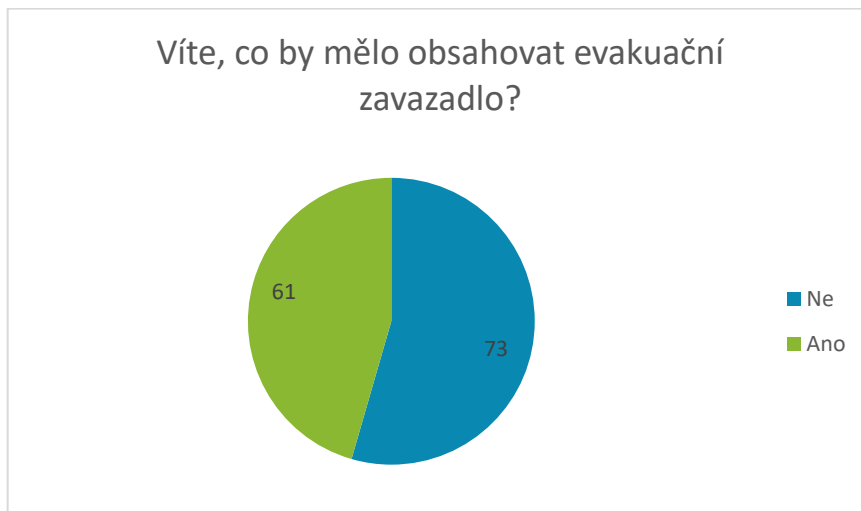
Obrázek č.20 Informace o lokalitě úkrytů

Ve dvacáté první otázce byli respondenti dotazováni, zda si myslí, že má veřejnost dostatečný přístup k informacím o lokalitě úkrytů. 73 respondentů (54,48 %) odpovědělo, že ne a 4 respondenti (2,99 %) že ano. 10 (7,46 %) respondentů označilo odpověď „Spíše ano“ a 47 respondentů (35,07 %) možnost „Spíše ne“. Z tohoto tedy vyplívá, že obyvatelé ORP Jeseník si z větší části myslí, že nemají dostatečný přístup k informacím o lokalitách úkrytů.

Otázka č. 22: Víte, co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo?

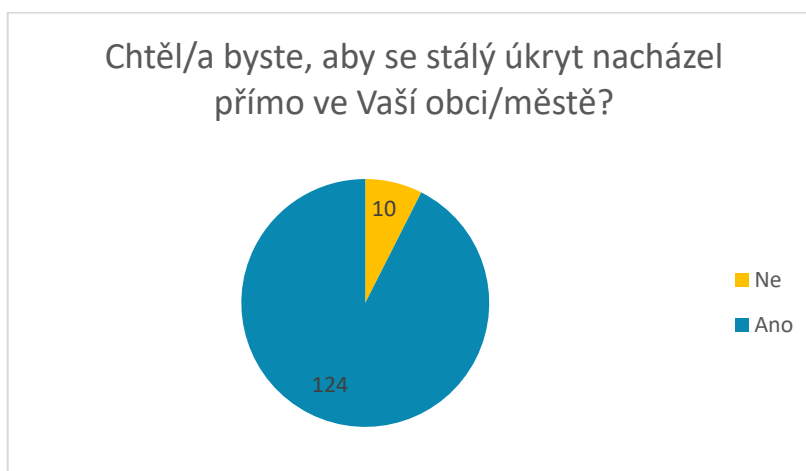
Obrázek č.21 Obsah evakuačního zavazadla

U dvacáté druhé otázky bylo úkolem zjistit, zda respondenti ví, co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo. 73 respondentů (54,48 %) uvedlo, že neví, co by takové zavazadlo mělo obsahovat a 61 respondentů (45,52 %) to naopak ví. Z tohoto tedy vyplívá, že větší polovina dotazovaných neví, co by mělo evakuační zavazadlo obsahovat a bylo by tedy vhodné, zařadit obsah evakuačního zavazadla do vzdělávání v rámci ochrany obyvatelstva.

Otázka č. 23: Chtěl/a byste, aby se stálý úkryt nacházel přímo ve Vaší obci/městě?

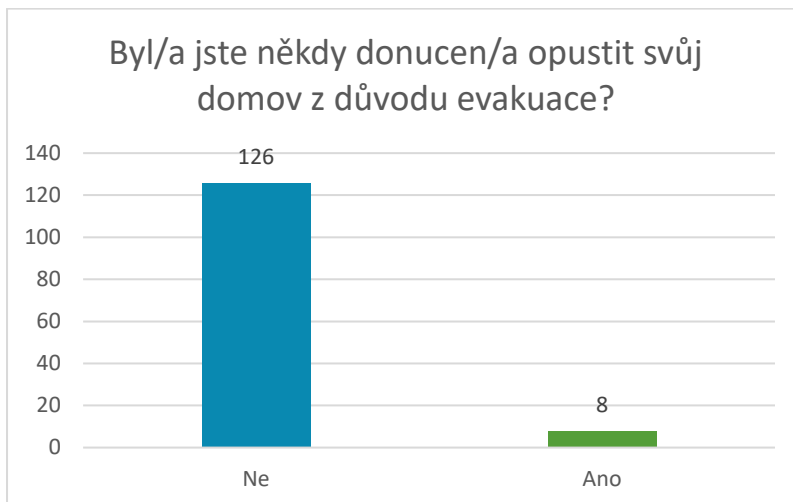
Obrázek č.22 Lokalita úkrytů v obci/městě respondentů

Ve dvacáté třetí otázce bylo zjišťováno, jestli respondenti chtějí, aby se nacházel úkryt přímo v jejich obci/městě. 124 respondentů (92,54 %) by chtělo, aby se úkryt nacházel v místě jejich bydliště a 10 respondentů (7,46 %) by si to nepřálo.

Otázka č. 24: Byl/a jste někdy donucen/a opustit svůj domov z důvodu evakuace?

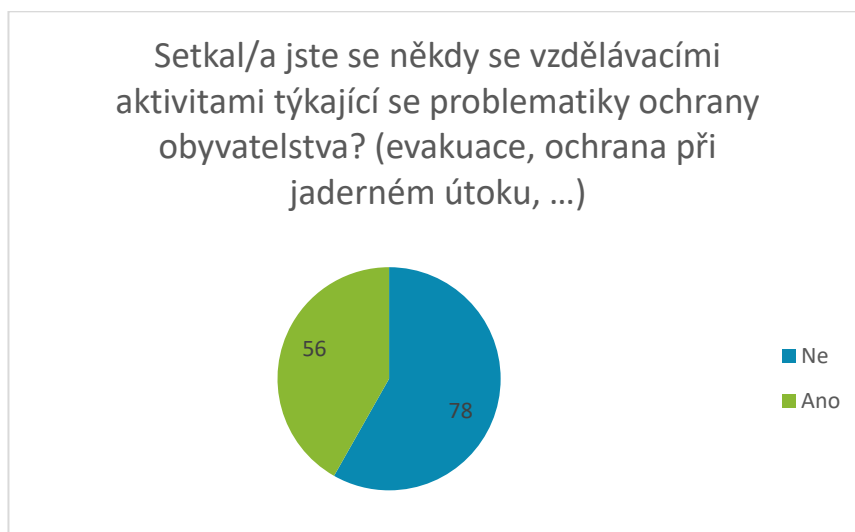
Obrázek č.23 Opuštění domovů respondentů z důvodů evakuace

Ve dvacáté čtvrté otázce respondenti odpovídali na otázku, zda byli někdy donuceni z důvodu evakuace opustit svůj domov. Zde 126 respondentů (94,03 %) odpovědělo, že nebyli nikdy donuceni opustit svůj domov z důvodu evakuace. 8 respondentů (5,97 %) naopak uvedlo, že byli donuceni opustit domov kvůli evakuaci. Zde je evidentní, že více jak 90 % respondentů nikdy svůj domov neopustili a nemuseli čelit hromadné evakuaci.

Otázka č. 25: Setkal/a jste se někdy se vzdělávacími aktivitami týkající se problematiky ochrany obyvatelstva? (evakuace, ochrana při jaderném útoku, ...)

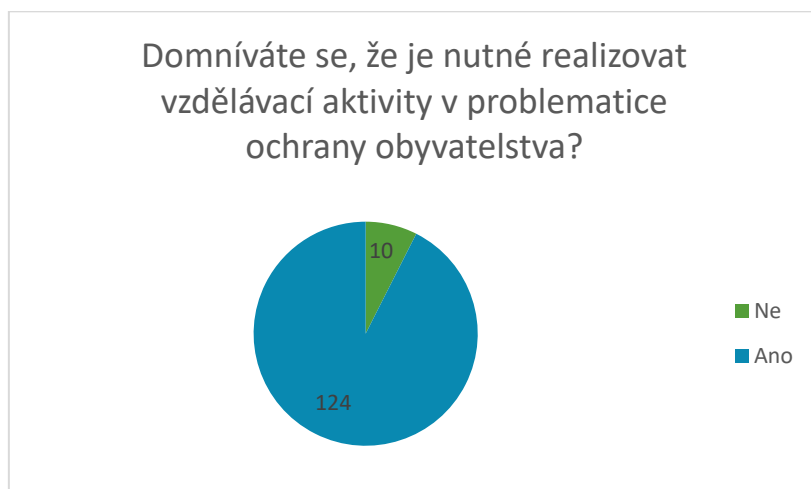
Obrázek č.24 Vzdělávací aktivity v problematice ochrany obyvatelstva

Dvacátá pátá otázka pojednává o vzdělávacích aktivitách, které se týkají problematiky ochrany obyvatelstva. Respondenti zde byli tázáni, zda se již někdy s takovými aktivitami setkali. Zde 78 (58,21 %) respondentů uvedlo, že se se vzdělávacími aktivitami spojenými s ochranou obyvatelstva nesetkali. 56 respondentů (41,79 %) uvedlo, že se již s takovými vzdělávacími aktivitami setkali. Zde vyplývá, že více jak polovina respondentů se ještě v životě nesetkali se vzdělávacími aktivitami, které by se zabývali problematikou ochrany obyvatelstva. Myslím, že je tedy nutné, aby se vzdělávání v téhle problematice dostalo do více školských zařízení.

Otázka č. 26: Domníváte se, že je nutné realizovat vzdělávací aktivity v problematice ochrany obyvatelstva?

Obrázek č.25 Realizace vzdělávacích aktivit v problematice ochrany obyvatelstva

V předposlední otázce dotazníkového šetření byli respondenti tázáni, zda se domnívají, že je nutná realizace vzdělávacích aktivit v rámci ochrany obyvatelstva. Zde si 124 respondentů (92,54 %) myslí, že je nutné realizovat výuku v této problematice a 10 respondentů (7,46 %) si myslí, že realizace výuky nutná není. V případě označení odpovědi „Ne“ byl pro respondenty dotazník ukončen.

Otázka č. 27: Stručně uveďte obsahovou (tematickou) náplň vzdělávacích aktivit:

V poslední otázce měli respondenti uvést základní obsahovou náplň vzdělávacích aktivit, které jsou podle nich důležité. Nejčastější odpovědí byla: „Nevím“, kterou napsalo 13 respondentů.

- Školní přednáška, jak se chovat za nebezpečí, tóny sirén, co znamenají atd..
- Informovat o možných hrozbách, jak se chránit sami a jak se můžeme ochránit navzájem
- Jak má probíhat evakuace
- Základní informace o výstražných signálech. Jak se mám zachovat v jednotlivých chvílích.
- 13x Nevím
- Evakuace, co si sebou zabalit, jaké zdroje jsou důvěryhodné pro sledování informací
- Co v danou chvíli dělat, kde získat informace o situaci a co si s sebou vzít.
- Kde je nejbližší úkryt, co si vzít s sebou, jak se zachovat v dané situaci
- Kde se nachází nejbližší úkryty, jak se chovat při vyhlášení výjimečného stavu, co si sebou zabalit
- Co dělat, co si sbalit a jak zjistit konec ohrožení.
- Evakuace
- Kde se úkryt nachází. Co si vzít s sebou. Jak postupovat.
- kde jsou úkryty, co dělat
- Kde je nejbližší úkryt a jak se do něho dostat. Co vše mít v evakuačním zavazadle. Jak se dozvím, že je evakuace. Co udělat jako první při evakuaci. Jak přibližně dlouho trvá evakuace.
- Měly by tam být všechny důležité věci, co nás můžou zastihnout, jak se s nimi vypořádat
- Postup evakuace
- přednášky o bezpečnosti, co dělat v případě život ohrožujících situacích – střelba, válka, ...
- Úkryty, co mít s sebou, jak nepanikařit, co dělat
- Mluvit o této tématice
- Obeznamit obyvatele kde mají nejbližší bunkr (nebo jim říct kde najít jejich mapu). Sdílet obsah evakuačního zavazadla. Seznámit je s tím, co znamená, jaký signál sirény. Jakým autoritám/organizacím v případě ohrožení věřit. Kde v případě ohrožení získávat informace
- jak se zachovat v případě nebezpečí
- Veřejně dostupné informace, pravidelné přednášky (veřejné i pro školy), školní „exkurze“ do úkrytu, předem ohlášené evakuační cvičení...
- Základní informace, co dělat v případě nebezpečí – konkrétní místa, kde se schovat, jak reagovat, co mít s sebou
- Poučení o tom, co dělat v dané situaci, lokace úkrytů, další detaily
- První pomoc, jednání v krizových situacích, celkově vzdělat obyvatelstvo o ukrytí obyvatelstva
- První pomoc, jednání v krizi, jak bezpečně evakuovat, jak se chovat v momentu v krizi
- Lokace úkrytů, jak se chovat při vyhlášení poplachu/evakuace, co si vzít s sebou
- Seznámení se základními pojmy dané tematiky, vysvětlení problematiky a nedostatků. Poučení o tom, jak může každý něco zlepšit ze své strany. Následné řešení.
- Informovat lidi o alespoň. základech toho, jak to vypadá a co by měli dělat.
- Seznámení s možnými hrozbami, příprava na ně, jednání při hrozbě
- Informovat o možných hrozbách a jejich možném řešení. Důležitý je aby v lidech taková aktivita nevyvolala paniku, ale aby jim na každý problém dala adekvátní řešení.
- Jednou za čas uspořádat cvičení občanů proti útoku, katastrofě apod.
- Přednášky ve školách, web, který se specializuje přímo na toto téma ke každé obci
- Evakuace v případě požáru budovy

- Improvizovaný ochranný oblek, použití plynové masky
- co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo, co dělat v případě výstrahy
- Co dělat, kam jít, co si vzít s sebou, nepanikařit, reagovat rychle (vše při výstraze)
- Jak se zachovat, kam jít, a celkově podat hlubší přehled o problematice
- cvičení, semináře
- Jak se zachovat při evakuaci, apod
- Oni ví
- improvizovaná ochrana jednotlivce, improvizovaný úkryt, první pomoc, bezpečnost blízkého a vzdáleného prostředí,
- Jak se chránit a zachovat klid
- varování, evakuace a nouzové přežití
- PVČ
- Preventivně výchovná činnost
- Seznámení se signály pro informování obyvatelstva a co dělat v případě, když tyto signály uslyší. Možnost nouzového ukrytí, pokud nejsou kryty, tak co mohou v rámci svých obydlí provizorně učinit. Možnosti individuální ochrany apod.
- Jak nejlépe se postavit kritickým situacím. Moc nevím upřímně, snad neplácám kraviny.
- Kde jsou úkryty, jak se zachovat, co si vzít s sebou, signalizace
- Hrozby, způsoby hlášení, pokyny k činnosti, informace o možnostech
- Vzdělávací aktivity by mělo být formou například přednášek. A náplň by měla být o informování civilních obyvatel, jak postupovat při evakuaci a možnost úkrytu při vyhlášení mimořádné situace.
- Jak se zachovat, při různých typech, havárií, případného nebezpečí, sirény, jak si správně sbalit nouzové zavazadlo, první pomoc.
- Předat lidem informace, jak se mají zachovat při určitých situacích a co naopak nedělat
- Jednoduchý návod, co dělat, kam jít, co si vzít apod.
- Co si vzít s sebou, co bude potřeba, kam vyrazit, jakým způsobem vyrazit, co mít nejlépe na sobě, kolik věcí je potřeba...
- základní informace při vyhlášení - viz. předcházející otázky (kdy, kde, co dělat, obsah zavazadla, jak pomoci, ...)
- jak se chránit při útoku chemickými či jadernými látkami
- Kam, kdy, jak
- postup evakuace
- Jak připravit evakuační zavazadlo, jak se připravit doma na nečekané situace (potravin, voda, zabezpečení domu), rozmístění úkrytů, první pomoc
- Co dělat v případě útoku ...
- Kde se shromáždit a co mít s sebou
- Lidé by měli vědět, jak si počínat při evakuaci, co si vzít s sebou, nejbližší úkryt a jak se do něj dostat.
- pokyny co dělat/nedělat
- základní informace o ochraně obyvatelstva
- chování při evakuaci, při vyhlášení evakuace
- jak se chovat, co dělat, co nedělat při mimořádných událostech
- evakuační zavazadlo, ochranné prostředky, vhodné a nevhodné úkryty
- Bezpečnost
- Evakuace, evakuační zavazadlo, krizová komunikace, přírodní úkryty, kurz přežití v přírodě, orientace v terénu

- informovanost v případě ohrožení, ve škole, v zaměstnání, na obci.
- kde se nachází místo, co si vzít s sebou, informace, co dělat, kdyby tato situace nastala
- Řešení krizové situace. Všeobecný poplach
- branné cvičení
- co znamená, který signál, kde se schovat, jak se chovat
- jak se chovat v případě ohrožení (přírodní katastrofy, chemické, teroristické, napadení ozbrojených sil apod.)
- základní bezpečnost osob
- Co dělat, jak se zachovat, kam jít
- Způsoby varování obyvatelstva před nebezpečím.
Jak se zachovat v případě jednotlivých mimořádných stavů.
Zásady první pomoci.
Nácvik evakuace.
- Jak se chovat v nebezpečí svržení bomb, Co si vzít do úkrytu, Komu věřit (čemu, Médie), Jak nalézt bunkr
- Jak postupovat při evakuaci
- boj o přežití
- Evakuační zavazadlo, co se týče zabezpečení domu nebo bytu zvířat
- návod, jak se zachránit
- 2x Netuším
- Tak aby věděli zhruba co mají dělat
- školní vzdělávací hodiny
- Informativní
- Ne
- Kde se nachází nejbližší místo kde je úkryt. Co si s sebou vzít. Jak se tam dostat...
- Jak by se měla osoba za chovat a co dělat
- v případě jakéhokoliv problému informovat obyvatelstvo kde se schovat v případě že by jejich obec neměla ukryt... takže informovat kde se tedy schovat, co si s sebou vzít, čemu by se měli vyhnout a zase na opak čeho si všímat
- Informace
- Informovanost
- základní znalosti, jak postupovat, nouzová ochrana
- Informovanost
- jak postupovat
- Ukrytí, přežití
- Obecné pravidla k mimořádným událostem
- Jak se zachovat při vyhlášení výstrahy, co mít nachystané s sebou, informace o možnosti úkrytu atd....
- základní pravidla chování při vyhlášení nutné evakuace, místa možných úkrytu
- manuál – evakuační zavazadlo
1.pomoc
ochranné prostředky

6 NÁVRHY A OPATŘENÍ VEDOUcí K NÁPRAVĚ SOUČASNÉHO STAVU

6.1 Návrhy a opatření spadající do oblasti ochrany obyvatelstva

- **Vyčlenit prostor pro vybudování stálého úkrytu a následně jej vybudovat.**
 - Z důvodu, že se v ORP Jeseník nenachází žádný stálý úkryt, tak je dle mého názoru zapotřebí vyčlenit prostory pro výstavbu úkrytů. Jelikož jsou obyvatelé v ORP Jeseník odkázáni pouze na IÚ, bylo by vhodné, aby se na území ORP nacházely stále úkryty. Okres Jeseník má necelých 40 tisíc obyvatel, tudíž je možnost ukrytí obyvatelstva pomocí IÚ značně omezena a nereálná.
- **Sjednotit názvy pro stálé úkryty.**
 - V rámci své literární rešerše jsem se setkal s různými názvy pro stálé úkryty. Autoři Hylák a Pivovarník uvádějí v knize Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva ČR (2016) kryty pod názvem stálé úkryty civilní ochrany (SÚCO). Zatímco autoři Princ a Vičar uvádějí tyto úkryty v knize Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva (2023) jako stálé úkryty. Dle mého názoru to může být matoucí a bylo by vhodné tyto názvy sjednotit. Osobně se spíše přikláním k názvu, který použili autoři Hylák a Pivovarník (2016) - stálé úkryty civilní ochrany.
- **Zpřístupnit informace o lokalitě úkrytů.**
 - Na základě dotazníkového šetření bylo zjištěno, že respondenti nevědí, kde se nachází nejbližší stálé úkryty od města Jeseníku. V rámci studie webových stránek města Jeseníku nebyly nikde nalezeny informace, které by se týkaly možností ukrytí obyvatelstva. Dle mého názoru by tedy měly být lokality úkrytů zveřejněny alespoň na stránkách každého okresního města, s možným přesměrováním na podrobnější informace ohledně ukrytí v jednotlivých obcích, kde se úkryty nacházejí. HZS ČR na svých internetových stránkách zpracovává interaktivní mapu celé ČR, kde si každý může zjistit, kde se nachází SÚ. Na této mapě v současné době nejsou všechny stálé úkryty vyznačeny.

- **Financovat udržování stálých úkrytů.**
 - Do roku 1990 údržbu a výstavbu financoval stát. Myslím, že by bylo vhodné a zapotřebí, aby byla každý rok vyčleněna část peněz dostačující na údržbu těchto úkrytů, tak jako tomu bylo před rokem 1990. V současné době tyto úkryty zanikají a myslím, že je zapotřebí, aby se tyto úkryty udržovaly z důvodů hrozeb, kterým je Evropa každodenně vystavena (válečný konflikt na Ukrajině).

6.2 Návrhy a opatření spadající do oblasti vzdělávání v ochraně obyvatelstva

- **Zařadit ochranu obyvatelstva do školského vzdělávání**
 - Dle dat vycházejících z dotazníku vyplývá, že lidé nejsou dostatečně vzdělávání a informovaní o problematice ochrany obyvatelstva a nouzového přežití. V období studené války se ochrana obyvatelstva intenzivně vyučovala pod názvem *branná výchova*, v rámci jejíž výuky probíhaly cvičení s PIO. Myslím, že tato problematika je velmi důležitá a každý člověk by měl vědět, jak se zachovat při vyhlášení všeobecné výstrahy, a co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo. Toto považuji za velmi zanedbané téma, na které se asi v současné době zapomělo, a je tedy velmi důležité, aby se alespoň základy probírali již na základních školách v předmětech občanské výchovy či pravidelných projektových dnech zaměřených na tuto problematiku.
- **Seznámit zaměstnance s chováním v případě mimořádné události a krizové situace a provádět pravidelná cvičení spojená s touto problematikou.**
 - Myslím, že je také důležité, aby zaměstnavatelé seznamovali své zaměstnance se základními pravidly v případě vzniku mimořádné události, při které bude nutnost využít prostředky pro ukrytí obyvatelstva. Zvláště pokud jde o větší výrobní řetězce, haly a úřady, kde mohou být ztížené podmínky například pro evakuaci.

7 ZÁVĚRY

Cílem bakalářské práce bylo zjistit a popsat současný stav možností ukrytí obyvatelstva v ORP Jeseník. Na základě studie této problematiky bylo zjištěno, že v současné době není žádná možnost pro ukrytí obyvatelstva v ORP Jeseník pomocí SÚ. Obyvatelstvo je odkázáno pouze na improvizované úkryty. V porovnání se sousedním okresem Šumperk je hned několik možností ukrytí pro obyvatelstvo. Jednak se zde nacházejí úkryty přímo v okresním městě Šumperk, ale i v Hanušovicích. Kapacity těchto úkrytů určitě nepokryjí celý okres Šumperk, a už vůbec tedy ne i okres Jeseník. Oproti uvedenému okresu Šumperk je okres Jeseník na tom, co se týče možností ukrytí obyvatelstva hůře. Při současné situaci se dá očekávat ještě větší pokles těchto úkrytů, tak jako to bylo i v předchozích letech.

Na základě výsledku dotazníkového šetření bylo zjištěno, že obyvatelstvo ORP Jeseník není dostatečně informováno ohledně možností ukrytí, a jak se zachovat v případě vyhlášení všeobecné výstrahy. Obecně v problematice ochrany obyvatelstva, kolektivní a individuální ochrany je na tom obyvatelstvo nejen v ORP Jeseník, ale předpokládám, že i v celé ČR, na velmi nízké úrovni. Po rozhovoru s mými rodiči a starší generací jsem se dozvěděl, že v období studené války probíhalo vyučování ve školách, kdy tehdejší žáci byli vzděláváni jak se v těchto situacích, zejména při jaderném útoku zachovat. Dle mého názoru je důležité a dle situace, která v současné době již druhým rokem panuje v Evropě (válečný konflikt na Ukrajině) si troufám tvrdit, že je nezbytné, aby se v současné době vzdělávání v této problematice začalo opět vyučovat.

Po rozhovorech s por. Ing. Matějem Stýskalou, Ing. Ondřejem Machem a Mgr. Milanem Rychlým bylo zjištěno, že se nyní, ale ani historicky na území ORP Jeseník žádné stálé úkryty nenacházely. Je tedy nutné říct, že okres Jeseník není v případě vzniku mimořádné události, která si vyžádá ukrytí obyvatelstva, vybaven.

8 SOUHRN

Bakalářská práce zjišťuje a posuzuje povědomí veřejnosti o možnostech ukrytí obyvatelstva v ORP Jeseník. Výzkumná práce je rozdělena do dvou částí, a to do teoretické a výzkumné.

V teoretické části byly popsány pojmy jako je integrovaný záchranný systém, ochrana obyvatelstva, evakuace, obsah evakuačního zavazadla a vybavenost úkrytů v ČR. Dále zde práce popisuje současný a historický stav možností ukrytí obyvatelstva v ORP Jeseník.

Ve výzkumné části, která probíhala formou anonymního elektronického dotazníku, bylo zjišťováno povědomí obyvatelstva ORP Jeseník o problematice ukrytí obyvatelstva, nouzového přežití a evakuace.

V závěru práce byly uvedeny mnou navržené podněty pro zlepšení situace v rámci ukrytí obyvatelstva na území ORP Jeseník, a ve vzdělávání obyvatelstva v řešené problematice.

9 SUMMARY

This bachelor's thesis investigates and assesses the public's awareness of the possibilities of sheltering the population in the municipality with extended scope Jeseník. The research work is divided into two parts, theoretical and research. Within the theoretical part, concepts such as integrated rescue system, protection of the population and equipment of shelters in the Czech Republic are explored and described. Furthermore, the work describes the current and historical state of the possibilities of hiding the population in municipality with extended scope Jeseník. The research section, which took place in the form of an anonymous electronic questionnaire, evaluates the awareness of the population of the municipality with extended scope Jeseník about the issue of hiding the population, emergency survival and evacuation. At the end of the thesis, there are suggestions and proposed changes which would work to improve the situation in the framework of sheltering the population in the territory of the municipality with extended scope Jeseník and in educating the population in the addressed issue.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

Česká republika. Vyhláška č. 380/2002 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva (2002).

Česká republika. Zákon č. 239/2000 Sb. Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (2000).

Hylák, Č., & Pivovarník, J. (2016). *Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva ČR*. Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.

Informace o stavu ochrany obyvatelstva a krizového řízení z pohledu MV. (2023). *Hasičský záchranný sbor České republiky*. <https://www.hzscr.cz/clanek/zpravodajstvi-2023-brezen-ochrana-obyvatelstva.aspx>

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. (2013). https://vlada.gov.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/Koncepce-ochrany-obyvatelstva-2020-2030_1_.pdf

KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA do roku 2025 s výhledem do roku 2030. (2020). <https://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-oob-2025-2030-pdf.aspx>

Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I. (2021). Ministerstvo vnitra.

Martínek, B., & Linhart, P. (2006). *Ochrana obyvatelstva Studijní materiál k modulu E*. MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.

Metodická pomůcka údržby stálých úkrytů CO a zpohotovnění technických zařízení při přechodu na ochranný provoz na území Hlavního města Prahy. (2015). *Portál hlavního města Prahy*. https://www.praha.eu/public/10/e7/e7/2118734_632172__03_Udrzba_stalych_ukrytu_CO_finalni_a_konec.pdf

Mika, O. J., Zahradníček, P., & Zeman, M. (2012). *Ochrana obyvatelstva: malé kompendium ochrany obyvatelstva*. Vysoká škola polytechnická.

Modul – G: integrovaný záchranný systém a požární ochrana. Praha: Ministerstvo vnitra, 2020. ISBN 978-80-7616-071-2.

Nejčastější otázky. (2024). *Hasičský záchranný sbor České republiky*. <https://www.hzscr.cz/clanek/nejcastejsi-otazky.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví městského úřadu Jeseník (2022). *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na Jesenicku pro roky 2023–2025*.

Pacinda, Š., & Pivovarník, J. (2010). *Kolektivní ochrana obyvatelstva*. MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.

Princ, I., & Vičar, D. (2023). *Individuální a kolektivní ochrana*. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

Řehák, D., & Pupíková, J. (2015). *Ukrytí obyvatelstva v České republice*. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství.

Varování a informování obyvatelstva. (2021). *Časopis Učitelské noviny*. <https://www.hzscr.cz/soubor/14-varovani-obyvatelstva-pdf.aspx>

Varování obyvatelstva v České republice. (2022). *Hasičský záchranný sbor České republiky*. <https://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

Vilášek, J., Fiala, M., & Vondrášek, D. (2014). *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Karolinum.

Zpěvák, A. (2019). *Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář*. Wolters Kluwer.

10.1 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č.1 Všeobecná výstraha

Obrázek č.2 Evakuace

Obrázek č.3 Úkryty

Obrázek č.4 Počet úkrytů na území ČR

Obrázek č.5 Interaktivní mapa se SÚ v ČR

Obrázek č.6 Pohlaví respondentů

Obrázek č.7 Věk respondentů

Obrázek č.8 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Obrázek č.9 Bydliště respondentů

Obrázek č.10 Pocit bezpečí respondentů v ORP Jeseník

Obrázek č.11 Povědomí o možnostech ukrytí obyvatelstva

Obrázek č.12 Názor na výskyt MU

Obrázek č.13 Možnost hrozby

Obrázek č.14 Informovanost veřejnosti o problematice možnosti ukrytí obyvatelstva v ORP Jeseník

Obrázek č.15 Vyhlášení všeobecné výstrahy

Obrázek č.16 Vzdálenost do SÚ z místa bydliště respondentů

Obrázek č.17 Úkrytové kapacity v ORP Jeseník

Obrázek č.18 Úkrytové kapacity

Obrázek č.19 Realizace ukrytí obyvatelstva ve městě Hanušovice

Obrázek č.20 Informace o lokalitě úkrytů

Obrázek č.21 Obsah evakuačního zavazadla

Obrázek č.22 Lokalita úkrytů v obci/městě respondentů

Obrázek č.23 Opuštění domovů respondentů z důvodů evakuace

Obrázek č.24 Vzdělávací aktivity v problematice ochrany obyvatelstva

Obrázek č.25 Realizace vzdělávacích aktivit v problematice ochrany obyvatelstva

10.2 SEZNAM TABULEK

Tabulka č.1 Sestupný seznam krajů v počtu úkrytů v ČR

Tabulka č.2 Způsob vyhlášení všeobecné výstrahy

Tabulka č.3 Chování v případě vyhlášení všeobecné výstrahy

Tabulka č.4 Odhad počtu SÚ na území ORP Jeseník

Tabulka č.5 Ideální počet úkrytů na území ORP Jeseník

10.3 CITACE OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1

Varování. *HZS Olomouckého kraje* [online]. [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-varovani-varovani.aspx>

Obrázek č. 2

Vlastní zdroj

Obrázek č. 3

Vlastní zdroj

Obrázek č. 4

Informace o stavu ochrany obyvatelstva a krizového řízení z pohledu MV. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2023 [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zpravodajstvi-2023-brezen-ochrana-obyvatelstva.aspx>

Obrázek č. 5

Ochrana obyvatelstva. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: https://terinos.izscr.cz/client/?conf=CfDJ8JUi5ReZCvNAmD2rtfSsb0MuC94mwtbVUrh2ddd6s1DvuV0AJ4dzsWlkRVXPYhjWW2dfFXgOfUsuOF09XHX_2B2t

kVWmdUR4iZe6hOCtK0S15MkVm8dQutGlGC1jDgXJ7isRDhb9QbXwkiGHa1oOv5ZLY
_3D&auth=False

Obrázek č. 6 – Obrázek č. 25

Vlastní zdroj

10.4 CITACE TABULEK

Tabulka č.1

Informace o stavu ochrany obyvatelstva a krizového řízení z pohledu MV.
(2023). *Hasičský záchranný sbor České republiky*. <https://www.hzscr.cz/clanek/zpravodajstvi-2023-brezen-ochrana-obyvatelstva.aspx>

Tabulka č.2 – č.5

Vlastní zdroj

11 PŘÍLOHY

11.1 Vyjádření etické komise

Fakulta
tělesné kultury

Vyjádření Etické komise FTK UP

Složení komise: doc. PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D. – předsedkyně
Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.
Mgr. Michal Kudláček, Ph.D.
Mgr. Filip Neuls, Ph.D.
prof. Mgr. Erik Sigmund, Ph. D.
doc. Mgr. Zdeněk Svoboda, Ph. D.
Mgr. Jarmila Štěpánová, Ph.D.

Na základě žádosti ze dne 3.1. 2024 byl projekt bakalářské práce

Autor /hlavní řešitel/: Tomáš Ptáček

s názvem **Možnosti ukrytí obyvatelstva v obci s rozšířenou působností Jeseník**

schválen Etickou komisí FTK UP pod jednacím číslem: 18/2024
dne: 29.1.2024

Etická komise FTK UP zhodnotila předložený projekt a **neshledala žádné rozpory** s platnými zásadami, předpisy a mezinárodními směrnicemi pro výzkum zahrnující lidské účastníky.

Řešitel projektu splnil podmínky nutné k získání souhlasu etické komise.

za EK FTK UP
doc. PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D.
předsedkyně

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury
Komise etická
třída Míru 117 | 771 11 Olomouc

Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci
třída Míru 117 | 771 11 Olomouc | T: +420 585 636 008
www.ftk.upol.cz

11.2 Dotazníkové šetření

Vyplněním dotazníku souhlasíte s Vaší účastí ve studii. Potvrzujete, že Vám je více než 18 let. Vaše účast ve výzkumu je zcela dobrovolná a můžete ji kdykoli přerušit či z ní odstoupit. Vyplněním souhlasíte se zpracováním údajů, které zde poskytnete. S daty (sociodemografická data, mezi která patří například věk, pohlaví, dosažené vzdělání apod.) bude nakládáno v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES a zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Je zaručena ochrana důvěrnosti Vašich osobních dat. Při vlastním provádění studie mohou být osobní údaje poskytnuty jiným než výše uvedeným subjektům pouze bez identifikačních údajů, tzn. anonymní data pod číselným kódem. Rovněž pro výzkumné a vědecké účely mohou být Vaše osobní údaje poskytnuty pouze bez identifikačních údajů (anonymní data) nebo s Vaším výslovným souhlasem. Vy naopak nebudete proti použití výsledků z této studie. Získané výsledky budou využity pro účely mé bakalářské práce. Data budou zpracována standardním aplikačním a programovým vybavením a dále publikována, komentována a diskutována v této práci.

Klínutím na pokračovat potvrdíte svůj souhlas s výše uvedenými informacemi.

- Pokračovat

1. Vaše pohlaví:

- Muž
- Žena

2. Váš věk:

- Méně než 19 včetně (tím se myslí kategorie středoškoláků - studentů)
- 20-26 (tím se myslí kategorie vysokoškoláků - studentů)
- 27-50 (tím se myslí dospělá generace produktivní mladší)
- 51-64 (tím se myslí dospělá generace produktivní starší)
- 65 a starší (tím se myslí důchodci)

3. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

- Základní
- Střední s výučním listem
- Střední s maturitní zkouškou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské bakalářské
- Vysokoškolské magisterské
- Vysokoškolské doktorské

4. Bydlíte na území obce s rozšířenou působností Jeseník?

- Ano
- Ne

5. Cítíte se zde bezpečně?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

6. Setkal/a jste se někdy s informacemi, které by pojednávaly o možnostech ukrytí obyvatelstva?

- Ano
- Spíše Ano
- Spíše ne
- Ne

7. Myslíte si, že může v současné době hrozit mimořádná událost, při které bude nutné využít prostředky ukrytí a nouzového přežití?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

8. Na škále od 1 do 10 uveďte hrozbu mimořádné události

1	2	3	4) 5) 6) 7) 8) 9) 10
---	---	---	---	-----	-----	-----	-----	-----	------

9. Jaká hrozba to může být?

- Otevřená odpověď

16)

10. Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informovaná o problematice možnosti ukrytí obyvatelstva na území obce s rozšířenou působností Jeseník?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

11. Víte, jak se vyhláší všeobecná výstraha?

- Ano
- Ne

12. Jak se vyhláší všeobecná výstraha?

- Kolísavý tón sirény po dobu 140 vteřin, který může zaznít až třikrát po sobě
- Přerušovaný tón sirény po dobu jedné minuty (25 vteřin trvalý tón, 10 vteřin klesající tón, 25 vteřin trvalý tón)
- Nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 vteřin

13. Jak se zachováte v případě vyhlášení všeobecné výstrahy?

- Ukryji se, pokud možno utěsním okna a dveře, vyčkám na pokyny z masmédií (např. televize, rozhlas, rádio)
- Co nejrychleji opustím budovu a budu se ptát obyvatel, kde se nachází úkryt
- Nebudu dělat nic
- Počkám na informace od Hasičského záchranného sboru
- Ukryji se v nejbližší a nejvyšší budově v okolí
- Ukryji se v nejbližším sklepě
- Budu volat starostovi obce, aby mi poskytl relevantní informace
- Budu se snažit v maximálně možné míře telefonicky kontaktovat a informovat své příbuzné a známé.

14. Kolik si myslíte, že se nachází stálých úkrytů na území obce s rozšířenou působností Jeseník? Uveďte číslo

- text

15. Kde si myslíte, že se nachází nejbližší stálý úkryt od města Jeseníku?

- text

16. Jaká je podle Vás ideální vzdálenost do stálého úkrytu od místa Vašeho bydliště?

- 100 metrů
- 500 metrů
- 1 kilometr
- 5 kilometrů
- 10 kilometrů
- Více než 10 kilometrů

17. Myslíte si, že je území obce s rozšířenou působností Jeseník dostatečně vybaveno z hlediska zabezpečení úkrytových kapacit?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

18. Uveďte ideální počet úkrytů na území obce s rozšířenou působností Jeseník?

- text

**19. Pro jaký počet osob se domníváte, že by měly být vyčleněny úkrytové kapacity?
Uveďte číslo**

- text

20. Domníváte se, že možnost ukrytí obyvatelstva realizovaná v obci Hanušovice je pro obyvatele obce s rozšířenou působností Jeseník adekvátní?

- Ano
- Spíše ano
- Možná
- Spíše ne
- Ne

21. Myslíte si, že má veřejnost dostatečný přístup k informacím o lokalitě úkrytu?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

22. Víte, co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo?

- Ano
- Ne

23. Chtěl/a byste, aby se stálý úkryt nacházel přímo ve Vaší obci/měště?

- Ano
- Ne

24. Byl/a jste někdy donucen/a opustit svůj domov z důvodu evakuace?

- Ano
- Ne

17)

25. Setkal/a jste se někdy se vzdělávacími aktivitami týkající se problematiky ochrany obyvatelstva? (evakuace, ochrana při jaderném útoku, ...)

- Ano
- Ne

26. Domníváte se, že je nutné realizovat vzdělávací aktivity v problematice ochrany obyvatelstva?

- Ano
- Ne

27. Stručně uveďte obsahovou (tematickou) náplň:

- text